

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

Bakalářská práce

Veronika Lyková

Obor: Společenské vědy se zaměřením na vzdělávání
a hudební kultura se zaměřením na vzdělávání

Hudba ve fantasy filmech

Vedoucí práce: MgA. Petr Martínek

Olomouc 2017

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla veškerou literaturu a zdroje, které jsem k práci využila.

V Olomouci dne 17. 6. 2017

.....

Podpis

Děkuji vedoucímu své bakalářské práce, panu MgA. Petru Martínkovi, za trpělivost a ochotu. Dále bych ráda poděkovala paní Mgr. Gabriele Všetickové, Ph.D., za poskytnuté rady, a panu Mgr. Filipu T. Krejčímu, Ph.D., za doporučenou literaturu.

Obsah

Úvod.....	7
1 Historie filmové hudby	9
1. 1 Definice filmové hudby.....	9
1. 2 Historie filmové hudby	9
1. 3 Tvorba filmové hudby.....	10
2 Howard Shore	12
2. 1 Pán prstenů.....	12
2. 1. 1 Společenstvo prstenu.....	12
2. 1. 2 Dvě věže	14
2. 1. 3 Návrat krále	16
2. 2 Hobit.....	17
2. 2. 1 Neočekávaná cesta.....	17
2. 2. 2 Šmakova dračí poušť	19
2. 2. 3 Bitva pěti armád	21
3 John Williams	22
3. 1 Harry Potter	23
3. 1. 1 Kámen mudrců	23
3. 1. 2 Tajemná komnata	25
3. 1. 3 Vězeň z Azkabanu.....	26
3. 2 Hvězdné války.....	27
3. 2. 1. Star Wars IV – Nová naděje.....	27
3. 2. 2 Star Wars V – Impérium vrací úder	28
3. 2. 3 Star Wars VI – Návrat Jediho.....	29
3. 2. 4. Star Wars I – Skrytá hrozba.....	29
3. 2. 5 Star Wars II – Klony útočí	30
3. 2. 6 Star Wars III – Pomsta Sithů.....	30

3. 2. 7 Star Wars – Síla se probouzí	31
4 Hans Zimmer	32
4. 1 Piráti z Karibiku	33
4. 1. 1 Truhla mrtvého muže	33
4. 1. 2 Na konci světa	33
4. 1. 3 Na vlnách podivna.....	34
4. 1. 4 Salazarova pomsta.....	35
5 Harry Gregson-Williams.....	36
5. 1 Letopisy Narnie	37
5. 1. 1 Lev, čarodějnice a skříň.....	37
5. 1. 2 Princ Kaspian	39
6 Patrick Doyle	40
6. 1 Harry Potter a Ohnivý pohár	41
7 James Horner	44
7. 1 Avatar	45
8 Alexandre Desplat.....	48
8. 1 Harry Potter a Relikvie smrti	49
8. 1. 1 Relikvie smrti, 1. část	49
8. 1. 2 Relikvie smrti, 2. část	51
9 Michael Giacchino	54
9. 1 Rogue One.....	55
Anketa	57
Závěr	59
Resumé.....	60
Zdroje.....	61
Literatura	61
Internetové zdroje.....	61

Filmy	65
Přílohy.....	67
Anketa: <i>Hudba ve fantasy filmech</i>	67
Anotace	69

Úvod

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na hudbu v neznámějších filmech s fantasy tematikou. Jedná se o příběhy napříč 20. a 21. stoletím. Ke každému se podepsal významný hudební skladatel. Práce obsahuje teoretické části, kterými jsou životopisy jednotlivých autorů. Dále praktickou část, kterou je analýza příslušného filmu, popřípadě jeho pokračování. Filmových skladatelů tohoto žánru je mnoho. Kritériem výběru byl jejich ohlas a význam ve světě. Druhým měřítkem byla obliba filmů, pro které psali. V analýze jsem se soustředila na několik principů, dle kterých jsem hodnotila vhodnost sepsaných melodií. Jednalo se o hudební propojení jednotlivých scén, soulad hudby a děje na plátně, výraznost skladeb, a využití jednotlivých nástrojů a hlasů.

Na přelomu 20. a 21. století začala být v oblíbě fantasy tematika. Ať se jednalo o knihy nebo filmy. Lidí, zajímajících se o tento žánr bylo čím dál více. Na zvýšenou poptávku pak reagovali i režiséři a spisovatelé, kteří vytvářeli více děl z této kategorie. Popularitu si tak získaly příběhy *Harryho Pottera*, *Pána prstenů*, *Hobita*, *Hvězdných válek*, *Avatara*, *Piráťů z Karibiku*, *Letopisů Narnie*, aj. Alespoň zhruba zná tyto filmy, popřípadě knihy, každý. Málokdo však ví, kdo se skrývá za jednotlivými kompozicemi, které příběh provází. A které pomáhají dotvářet jeho výraz a charakter.

Cílem mé bakalářské práce je přiblížit autory, stojící za hudbou k výše uvedeným filmům. Jedná se o tvůrce pro mnohé naprosto neznámé, pro jiné známé podle jména. Ale často ani jedna skupina nedokáže k filmu zařadit správné jméno skladatele hudby. Druhým mým záměrem je alespoň nastínit historii filmové hudby. Mnozí diváci si neuvědomují, že hudba je ve filmu stejně důležitá, jako samotný scénář nebo scénérie v pozadí. Především dokresluje jednotlivé situace, ať už dramatické, komické či romantické.

Téma své práce jsem zvolila na základě mé fascinace zmíněnými příběhy a jejich hudebními komponisty. Pro svou analýzu jsem vybrala skladatele Johna Williamse, Howarda Leslieho Shorea, Harryho Gregsona-Williamse, Hansa Zimmera, Patricka Doylea, Jamese Hornera, Alexandre Desplata a Michaela Giacchina. Abych zjistila, nakolik jsou lidé obeznámeni s jejich hudbou, vytvořila jsem v rámci své práce i krátkou anketu. Je složena z celkem 13 otázek, z nichž deset se týká jednotlivých autorů a filmů. První tři jsou pro informaci, jak staří lidé, jakého pohlaví a v jakém

oboru pracující / studující odpovídali. Z mého pohledu se často jednalo o otázky dosti jednoduché. O to překvapivější bylo následné vyhodnocení.

Mezi prameny, které jsem při psaní využila, patřily nejen knihy a internetové stránky, ale samozřejmě i zmíněné filmy. Jak již název mé práce napovídá, jednalo se o analýzu hudby přímo ve filmu.

1 Filmová hudba

1. 1 Definice filmové hudby

Filmová hudba je specifický žánr. Provází děj na plátně, dotváří a zvýrazňuje jeho atmosféru. Podněcuje city a fantazii diváka a působí na jeho podvědomí. Pomáhá mu určit, jak se při pohledu na scénu cítit. Tato hudba má jeden z nejdůležitějších vyjadřovacích prostředků ve filmu.¹

Mezi znaky filmové hudby patří její podřízenost obrazu. Samotný termín definuje, že se nejedná o samostatnou hudbu, ale o hudbu pro film.² Kopíruje a dokresluje scénu, nežije vlastním životem. Často stojí na několika motivech. Ty pak skladatelé v průběhu filmu navracejí nebo je využívají jako leitmotivy. Divák si je zafixuje a samotný zvuk mu pak v hlavě vyvolá obraz příslušné postavy.³ Ostatní melodie slouží jako výplň, bránící tichu ve filmu. Dalším specifikem tohoto žánru jsou soundtracky. Jedná se o dodatečné CD se skladbami znějícími ve filmu. Oblíbené jsou i přepisy melodií pro jednotlivé nástroje, které se prodávají s doprovodným CD.

Filmová hudba se dělí na původní a archivní. V prvním případě je složena přesně pro daný snímek. Archivní hudba představuje znovuvyužití skladeb, psaných za jiným účelem.⁴ Podle Emila Viklického můžeme dále rozlišovat samotnou filmovou hudbu a hudbu prostředí. První typ má snahu zachytit emoce děje na plátně. Druhý termín popisuje okolí. Podle funkce dělíme filmovou hudbu na funkční, reálnou a kontrapunkt. Funkční hudba je bez obrazového zdroje, slouží čistě jako emocionální prostředek. Reálná hudba zaznívá z konkrétního zdroje v obraze. Kontrapunkt podtrhuje děj na plátně a zdůrazňuje emocionální dopad. Jedná se o jakýsi kontrast mezi hudbou a postavami na plátně.⁵

1. 2 Historie filmové hudby

Mezi první filmy se počítá záběr jedoucí lokomotivy, kterou v Paříži roku 1895 předvedli bratři Auguste Marie a Louis Jean Lumièrové. Snímek netrval ani minutu. Opravdový film, *Le Voyage dans la Lune (Cesta na Měsíc)*, natočil o sedm let později

¹ BERNARD, Jan, FRÝDLOVÁ, Pavla. *Malý labyrint filmu*. Praha: Albatros, 1988, s.173.

² BOR, Vladimír. *O filmové hudebnosti*. Praha: Československé filmové nakladatelství, 1946, s.12.

³ BLÁHA, Ivo. *Zvuková dramaturgie audiovizuálního díla*. 2. dopl. vyd. Praha: Akademie múzických umění, 2004, s.40.

⁴ BERNARD, Jan, FRÝDLOVÁ, Pavla. *Malý labyrint filmu*. Praha: Albatros, 1988, s.174.

⁵ BLÁHA, Ivo. *Zvuková dramaturgie audiovizuálního díla*. 2. dopl. vyd. Praha: Akademie múzických umění, 2004, s.78.

Georges Méliès. Jednalo se o vědeckofantastický film dlouhý 14 minut.¹ Výraznou změnu přinesl americký obchodník Edwin Porter, který se soustředil na stříh. Snímky se rychle rozšířily a pro svou oblíbenost se staly prostředkem masové komunikace.

Hlavním důvodem připojení hudby k filmu, byl hlučný projektor. O jeho přehlušení i o zpestření děje se zpočátku starala živá hudba. Doprovod zajišťovali hráči na harmonium, klavír nebo orchestrion.² Postupně se zapojil i orchestr. Skladby byly vybírány ze speciálních knihoven a katalogů podle jejich stylu.³ Skladatelé měli kořeny v hudbě klasické. Jednalo se například o Sergeje Prokofjeva, Dariuse Milhauda, Dimitrije Šostakoviče, Camille Saint-Saënsa, ad. Roku 1927 promítla společnost Warner Bros snímek s hudbou. K záznamu zvuku posloužil tzv. vitaphon.⁴

V 50. letech se do popředí dostala televize. Množství kin se postupně zredukovalo a režiséři museli začít reagovat na poptávku po méně velkolepých filmech.⁵ Režiséři si začali vybírat mezi skladateli. Při výběru hrálo roli jejich zaškatulkování. Tedy způsob, jakým se dostali do podvědomí producentů.⁶ V případě úspěchu s daným skladatelem spolupracovali vícekrát.⁷ S rozvojem techniky se začala využívat i hudba elektronická. Komponisté se mohli více soustředit na individualitu jednotlivých projektů. Zapojovali avantgardní směry, jazz, rock i experimentální hudbu.

Na skladatele byly pokládány stále větší nároky, především po časové stránce. Z původních 10 - 12 týdnů se v současné době stal 3 týdenní či kratší termín. Na počátku 80. let nastal rozvoj v Hollywoodu. V průběhu několika let se do filmové hudby navrátil symfonický orchestr. Skladatelé měli více prostoru pro své nápady. Elektronická a experimentální hudba ustoupila do pozadí. Stala se prvkem dokreslujícím možnosti orchestru.

1. 3 Tvorba filmové hudby

Skladatel někdy začíná komponovat až po začátku natáčení nebo na jeho konci. Od režiséra zjistí jeho představu, kdy má hudba zazní a jaký styl by preferoval,

¹ PILKA, Jiří. *Tajemství filmové hudby*. Praha: Orbis, 1960, s.22.

² Tamtéž.

³ MATZNER, Antonín, PILKA, Jiří. *Česká filmová hudba*. Praha: Dauphin, 2002, s.36.

⁴ PILKA, Jiří. *Tajemství filmové hudby*. Praha: Orbis, 1960, s.23.

⁵ GAREL, Alain. PORCILE, François. *Hudba a film*. Praha: Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění, 1999, s.44.

⁶ COOKE, Mervyn. *Dějiny filmové hudby*. Praha: Casablanca, 2008, s.495.

⁷ VIKLICKÝ, Emil. *Dialog mezi hudebním skladatelem a režisérem pro komponování hudby pro film*. 8. přednáška z cyklu *Vědeckopopulárních přednášek významných absolventů Univerzity Palackého: Olomouc, 29. dubna 2010*. Olomouc: UPOL, 2010, s.17.

a shlédne sestříhaný materiál. Po dokončení partity skladby rozepíše do jednotlivých partů. Poté se natáčí s živým orchestrem. Z důvodu synchronizace se zároveň použít sestříhaný film.¹ Za sladění zvuku s obrazem odpovídají tzv. zvukoví mistři.

Práce skladatele začíná už domluvou s režisérem. Mnozí nemají ponětí o hudebním vyjádření. Přednesou skladateli svou představu a on z ní musí pochopit, co po něm režisér požaduje. Podle amerického skladatele Basila Poledourise je porozumění mezi těmito dvěma skoro důležitější, než samotná hudba.² Důležitost vhodně sepsané hudby se ukazuje nejen v emotivních a dramatických scénách, ale i v přechodech. Správně zvolená gradace, hlasitost nebo nástrojové obsazení dokáží zamaskovat časové nebo tematické skoky mezi záběry.³ V takovém případě musí skladatel uvážit, zda hudba začne před skokem, jak dlouho před ním a jak hlasitě.

Důležitá je práce s motivem. Čím více motivů skladatel využívá, tím nezřetelnější a nezapamatovatelnější pro diváka jsou. Problém nastane ve chvíli, kdy má filmový příběh několik dílů a v průběhu jejich natáčení se změní skladatel. Hudební doprovod by měl být hudebně i tematicky ucelený.⁴ Novému skladateli ale nemusí práce toho předchozího vyhovovat a diváci mohou být zklamaní. Dále by měl skladatel umět správně využívat barvy nástrojů a velikosti jejich seskupení. Táhlé tóny smyčců v divákovi nevyvolají pocit napětí a strachu v bitevní vřavě na plátně. Stejně tak se divák nedojme při burácení bicích a žestí v pomalé romantické scéně. Po nahrání hudby a postprodukci se digitální zvuková stopa spojí s obrazovou.

¹ John Williams: and the Boston Pops. *The John Williams Collection* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: http://www.jw-collection.de/boston_pops.htm.

² GAREL, Alain. PORCILE, François. *Hudba a film*. Praha: Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění, 1999, s.233.

³ LEXMANN, Juraj. *Teória filmovej hudby*. 2. revidované a doplnené vydanie. Bratislava: Ústav hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied, 2006, s.144.

⁴ BORDWELL, David, THOMPSON, Kristin. *Umění filmu: úvod do studia formy a stylu*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2011, s.357.

2 Howard Shore

Howard Leslie Shore se narodil 18. října 1946 v Torontu, v Kanadě.¹ Pochází z židovské rodiny. Vystudoval střední školu Berklee School of Music v Bostonu. Na počátku 70. let hrál v kanadské skupině Lighthouse.² Je jedním z tvůrců pořadu *Saturday Night Live*.³ Shore je známý pro svou spolupráci s režisérem Davidem Cronbergem, kterému zhudebnil skoro všechny filmy od roku 1979, např. *Mlád'ata (The Brood)*, *Videodrome* nebo *Moucha (The Fly)*. Mezi další filmové projekty patří *Mlčení jehňátek (The Silence of the Lambs)*, *Sedm (Seven)*, aj.

Přelom nastal v roce 2001, kdy začal spolupracovat s Peterem Jacksonem. Po úspěchu *Pána prstenů* jej Jackson dosadil i k další trilogii *Hobit*. Za svou práci získal několik cen Grammy, Oscarů a Zlatých glóbulů.⁴ Z následujících let jmenuji hudbu k filmům *Úkryt (Panic Room)*, *Gangy v New Yorku (Gangs of New York)*, *Letec (The Aviator)*, *Skrytá identita (The Departed)* nebo *Spotlight*.⁵

Kromě hudby k filmu složil klavírní koncert *Ruin and Memory*, písňový cyklus *A Palace Upon the Ruins*, dva violoncellové koncerty, operu *The Fly*, aj. Shore je nositelem několika prestižních ocenění, například Řádu Kanady, francouzského řádu Umění a literatury nebo Cenou Maxe Steinera.⁶

2. 1 Pán prstenů

2. 1. 1 Společenstvo prstenu⁷

Celá úvodní část, skladba *The Prophecy*, je v mollové tónině. S postupným nasazením všech nástrojů, kromě dřevěných, postupně graduje a vzápětí ustává. Přesně

¹ Howard Shore: Biography. In: *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: http://www.imdb.com/name/nm0006290/bio?ref=nm_ov_bio_sm.

² VIKLICKÝ, Emil. *Dialog mezi hudebním skladatelem a režisérem pro komponování hudby pro film: 8. přednáška z cyklu Vědeckopopulárních přednášek významných absolventů Univerzity Palackého v Olomouci : Olomouc, 29. dubna 2010*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. s.40.

³ Howard Shore: Biography. In: *Howard Shore* [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.howardshore.com/biography/>.

⁴ Howard Shore: Biography. In: *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: http://www.imdb.com/name/nm0006290/bio?ref=nm_ov_bio_sm.

⁵ Howard Shore. In: *ČSFD: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/62277-howard-shore/>.

⁶ Howard Shore: Biography. In: *Howard Shore* [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.howardshore.com/biography/>.

⁷ *Pán prstenů: Společenstvo prstenu* [DVD]. Režie Peter Jackson, New Line Cinema, USA, 2001.

podle obsahu mluveného slova a děje. Volně a přirozeně vplouvá do následující skladby *In Dreams*, která je hlavním tématem trilogie. Ta je ve střední poloze klarinetu. Obě úvodní skladby se ve filmu navrací. Kompozice *The Prophecy* se opakuje při Frodově hledání Bilba, dále v 31. minutě, když Gandalf mluví o prstenu a Sauronovi, nebo při plavbě na lodích v čase 02:21:56. Melodie *In Dreams* provází Frodův a Samův odchod z Kraje. Dále také postupné přidávání členů do Společenstva v čase 01:28:08. Tady začne v žestích, při vstupu hobitů pokračuje ve flétně a slavnostně končí ve smyčcích.

Od osmé minuty začíná fagotovým nástupem jeden z nejkrásnějších motivů celého filmu, *Concerning Hobbits*. Hravé téma hobitů, kterému dominuje zobcová flétna, pod kterou se nesou violoncella a kontrabasy. Vzápětí flétnu vystřídají violy ve staccatovém rytmu. Ve skladbě nejsou využity bicí ani žestě. Jedná se o velmi poutavou melodii, která se navrací při objevení hobitů nebo vzpomínkách na Kraj. Oslava v Kraji je obohacena o písně v období irských a skotských melodií v písňale, bubíncích a houslí.

Howard Shore často využívá sborů. Provázejí Bilbovo loučení s prstenem nebo finální gradaci Gandalfovy jízdy za Sarumanem. Vyjadřují i touhu Nazghúlu zmocnit se prstenu. Například v čase 45:10, když honí Froda po lese, když jej o chvíli později pronásledují k řece, když vjíždí k hospodě Skákavý poník (52:50), atd. Jejich příchod k hoře Amon Sûl (58:42) je charakterizován vysokým skřekem, na který navazují všechny orchestrální nástroje, které po chvíli gradují s mužskými hlasy. Gandalfův souboj se Sarumanem dramatizují ženské otevřené vokály v kontrastu s hlubokými tóny kontrabasů a tympánů. Příchodu elfky Arwen (01:50:21) dominují sólové hlasy. Po zásahu burácející řeky z Mlžných hor vyčnívají soprány s jemným témbrem houslí. Navazují na něj alty s violami.

Část, kdy jsou hobiti v Roklince, charakterizují ženské hlasy, zvuk harfy, fléten, zvonů, jemné odstíny smyčců a hluboké tóny lesních rohů a tub. Někdy se objevují hoboje, především s návratem tématu hobitů v 64. minutě. Jedná se o hudebně pozitivní část, s melodiemi v durové tónině. Dramatické motivy se objevují na několik málo minut, když Elrond vzpomíná na bitvu proti Sauronovi nebo při tajné poradě.

Doly v Morii vystihují rychlé neznělé intervaly smyčců, důrazné tympány a výkřiky tub. Přesto i tady se objeví téma hobitů. Jako by chtěl autor v 66. minutě přetnout okolní temnotu. Gimliho truchlení nad hrobem jeho bratrance provází hudba dramatická, ne teskná. Smyčce i žestě jsou ve střehu, stejně jako musí být i Společenstvo. Obdobná je i scéna v čase 01:56:01, kdy si ostatní členové myslí, že je Frodo po smrti. Radost

vystřídá rychlý útěk z Morie za doprovodu bubnů, dynamických žestí a mužských basů. Shore ani na chvíli nepřestává komponovat hudbu podle děje. Smutek vyjadřující hudby se divák dočká až v čase 02:04:01, kdy Gandalf spadne do propasti. Na Frodův výkřik naváže smíšený sbor se sólovým sopránem. V podkresu hrají kontrabasy, po chvíli doplněné violoncelly a v závěru violami a houslemi.

Část, kdy Společenstvo pobývá v Lothlórienu je charakterizována neznělými intervaly ve sborech. Pod nimi dramtizují žestě. Smyčce se přidávají, když se skupinka setká s paní Galadriel a pánem Celebornem. Poté se opět ztrácí a jejich úlohy přebírají žestě a hlavně sbory. Plavba na lodích přináší hlavní téma v lesním rohu, přehlušené ženskými vokály s odlišnou melodií (02:19:13).

Skladby jsou často velmi dlouhé. Přírozeně vplouvají do následující skladby, končí překvapivě jedním nástrojem nebo v dramatickém konci mluveného slova, či stříhem na další scénu. Začátky kompozic jsou nenápadné, s využitím crescenda. Hudební pauzy bývají poměrně dlouhé. Vzhledem k mluvenému slovu a doprovodným zvukům však nejsou tak výrazné. První slyšitelná odmlka nastupuje při Bilbově proslovu v čase 18:31. Je velmi krátká, jen podtrhuje hobitovu řeč. Druhá a poslední pauza je na konci filmu. V čase 02:38:02 Frodo stojí na břehu a odhodlává se opustit přátele. Ticho protne skladba *In Dreams* v trumpetě. V nástrojových obměnách pokračuje do konce filmu. Končí sólovou flétnou. V dramtizaci jsou časté vysoké tóny houslí a fléten, někdy i s pikolou nebo hluboké tóny žestí, kontrabasů, violoncella a bubnů. Bojové scény začínají v žestích, nejčastěji lesními rohy. Vystihují napětí za pomocí tympánů a kontrabasů. Závěrečné titulky hudebně provází skladba *May It Be* od Enyi.

2. 1. 2 Dvě věže¹

Známa teskná mollová skladba *Foundations of Stone* pokračuje přes úvodní titulky ke scéně Gandalfova pádu. Táhlé tóny smyčců podbarvují hluboké odstíny žestí a dlouhé tóny fléten. Melodie nabývá na síle s gradací boje na plátně. Ve chvíli, kdy se čaroděj pustí do hlubin dolů Morie, ztichne, ale při boji s Balrogem zase graduje. Dominantní jsou zde trumpety. Melodie pokračuje do následné scény, kde utichá spolu s vyděšeným probuzením Froda. Díl má temnější příběh, proto i hudba je dramatičtější, s častějším využitím nezpěvných intervalů. Nástrojové i vokální obsazení a práce s dynamikou je obdobná, jako u minulého dílu. Při propojování scén volí Shore takové melodie, které se hodí do předchozího i následujícího záběru.

¹ *Pán prstenů: Dvě věže* [DVD]. Režie Peter Jackson, New Line Cinema, USA, 2002.

Z minulého dílu se navrací jen ústřední melodie *In Dreams*. S tou se diváci setkají v páté minutě, když Sam láme elfí chléb lembas. Naposledy zazní při dojemném loučení s Faramirem (02:40:13) a při cestě lesem o pár minut později. Skladatel zkomponoval i éterickou hudbu, která je patrná při prvním objevení Gandalfa v bílém v čase 41:46. K ostrému světlu ladí vysoké, až pištivé tóny houslí s ženským sborem. Mezi nové skladby patří *The Uruk-Hai* s rytmickými bubny, a výraznými lesními rohy a pozouny. Provází scénu v čase 11:05, kdy skřeti unášejí Smíška a Pipina. K lesním rohům se přidávají trubky, které v šestiosminovém taktu pohánějí Aragorna, Legolase a Gimliho při snaze dohnat a zachránit své přátele. Když Hraničář nalezne lórienský lístek, hudba pokračuje romantickým a teskným hobojem. Skladba se několikrát mezi scénami navrací. Vždy se záběrem na utíkající trojici.

Další výrazné téma je *The Black Gate Is Closed*, s crescendujícím tónem v žestích a velmi hbitých, hlubokých kontrabasech a violoncellech. S pochodem vojáků, před kterými se Frodo a Sam schovávají, přichází bubny a dřeva. Výrazné jsou především fagoty a pikola. Melodie takřka vplouvá do následující scény a motivu krále Théodena a Rohirů, *The King of the Golden Hall*. Sólová trubka vyčnívá nad sborem, přenechává své místo lesnímu rohu a poté viole, střídající se na hlavním postu s trombonem. Jedná se o velmi efektivní skladbu s využitím sólového umění hráčů a barvy jejich nástroje. Navrací se při opouštění zlaté síně Edorasu, příchodu do Helmovy žleby (01:28:49) nebo v 117. minutě, když se Rohirové chystají do boje.

Smutná a velmi romantická je skladba *Evenstar* v čase 01:18:29. Vyjadřuje lásku a touhu Aragorna a Arwen, a jejich strach z války. Pod tóny sopránů Isabely Bayrakdarian¹ vybrnkává harfa, podpořená smyčci. Kompletní obraz dotváří ženský alt a perfektně provibrované dlouhé tóny flétny v první oktávě. Flétnový part na chvíli přebírá ve stejné výšce hoboj. Poté se navrací flétna a altové sólo. Obdobný charakter má i melodie *Breath of Life*. Zraněný Aragorn se na břehu Anduina v mysli opět setkává s Arwen (01:33:42). Shore opět využil ženský hlas i měkké tóny flétny, tentokrát s výraznějšími smyčci. Text v elfštině nazpívala Sheila Chandra.² Plynne na ni znovu navazuje *Evenstar*, provázející Arwenin odchod z Roklinky.

Nezvyklé, ale dokonalé je spojení sboru a bicích v pochodovém rytmu v čase 02:25:58, kdy se enti vypravují do boje. Éterismus vysokého chlapeckého hlasu Bena

¹ Evenstar lyrics - Isabel Bayrakdarian. *ST LYRICS* [online]. [cit. 2017-06-09]. Dostupné z: <https://www.stlyrics.com/lyrics/thelordoftheringsthetwotowers/evenstar.htm>.

² Breath Of Life lyrics - featuring Sheila Chandra. *ST LYRICS* [online]. [cit. 2017-06-09]. Dostupné z: <https://www.stlyrics.com/lyrics/thelordoftheringsthetwotowers/breathoflife.htm>.

Del Maetra¹ doplňují bubny v pochodovém rytmu. Vzápětí se přidávají žestě a mužský sbor. Benův hlas se objevuje i při následující skladbě, *Forth Eorlingas*. Aragorn za zvuku smyčců, ženského sboru a slavnostních žestí vyjíždí s Théodenem vstříc skřetům. Film končí záběrem na Horu osudu a skladbou *Gollum's song*. Tu zpívá v angličtině Emilia Torrini.² Text i způsob zpěvu je ve spojení s mystickým podkladem poněkud zvláštní. Doprovází však jen pár posledních vteřin filmu a závěrečné titulky.

2. 1. 3 Návrat krále³

Prvotní melodii, odlehčenou odtahy, přináší smyčce a hoboj. Pokračuje přes mollovou tóninu s hlubokými tóny žestí, do veselejší durové s výraznou flétnou. Skotačivost končí dramatickými sólovými houslemi s podtextem lesních rohů a trombonů, když hobit Deagol najde Prsten. Při pohledu na něj se v pozadí rozezná ženské sbory s dlouhým vysokým tónem houslí. Ty provází i vraždu Deagola, tentokrát s pikolou a bubny, které jdou v rytmu hobitova srdce. Končí v momentě jeho smrti.

Skladby na rozdíl od předchozích dílů více propojují příběh. Ten je nebezpečnější, o to víc jsou využívány žestě a bubny. Častější jsou také začátky melodií jedním nástrojem, ke kterému se postupně připojují další a efektivně gradují a podtrhují napětí. Např. v čase 19:07, kdy Pipin krade Gandalfovi kámen Palantír. Glumovo lákání Froda do pasti (01:33:40) provází osamocený lesní roh. Stejný nástroj zaznívá při Samově snaze dostat se ke zraněnému Frodovi v 134. minutě.

Jako první se z minulých filmů navrací skladba *The King of the Golden Hall*. Oslavuje vítězství Rohirů a krále (11:38). Téma se ozývá i v bitvě před Minas Tirith v čase 01:54:53. Oživení skýtá hobity zpívaná skladba o dvě minuty později. Zajímavá je i Smíškova píseň pro správce Denethora. Je součástí skladby *The Steward of Gondor*. Původní anglickou verzi zpívá Billy Boyd, český překlad Matěj Hádek.⁴ V mollové tónině smutně zpívá o opuštění domova a stínech před sebou.⁵

V nových skladbách jsou mnohdy využity hlavy známých témat z minulých dílů. Divák má tak na chvíli pocit, že se navrací něco známého. Vzápětí však končí a plynule

¹ OST - LORD OF THE RINGS / TWO TOWERS / PÁN PRSTENŮ / DVĚ VĚŽE. *Music records.cz* [online]. [cit. 2017-06-09]. Dostupné z: <http://www.musicrecords.cz/catalogue/hudba/ost/lord-of-the-rings-two-towers-pan-prstenu-dve-veze/>.

² Tamtéž.

³ *Pán prstenů: Návrat krále* [DVD]. Režie Peter Jackson, New Line Cinema, USA, 2003.

⁴ Billy Boyd. *DABINGFORUM.cz* [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <http://dabingforum.cz/viewtopic.php?f=52&t=10230>.

⁵ The Steward Of Gondor - text. *Karaoketexty.cz* [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <http://www.karaoketexty.cz/texty-pisni/billy-boyd/the-steward-of-gondor-793425>.

pokračují v jiné melodii. V čase 25:26 je to v pomalejším tempu téma *The Uruk-Hai*. To se objeví jako součást skladby při zapalování majáků. Naléhavost volání o pomoc vyjadřují běhy smyčců a staccatové dechy. Naděje v podobě zapalování ostatních majáků a vyslyšení žádosti představují slavnostní žestě, především trubky. Vše vrcholí výše zmíněným motivem v čase 46:39, kdy si téma mezi sebou přebírají lesní rohy, pozouny a trubky. Opačným případem je odchod Aragorna, Legolase a Gimliho z tábora v předvečer bitvy (01:17:44). Motiv je tichý, schovaný za smyčci a okolními zvuky. Díky tomu zní smutně a bezradně. Téma doprovází i jejich vylovení před Minas Tirith v čase 02:05:46. Slavnostní nádech pak dodává Aragornovu proslovu k vojsku před bitvou (02:26:03). Při popíjení v hospůdce v Kraji vyhrává čtveřici hobitů *Concerning hobbits* (02:52:53). Pokračuje do odjezdu z Kraje a navazuje na ni motiv *The Uruk-Hai*. Scénu loučení provází *In Dreams*.

Úspěšnost Shoreových skladeb zajišťují i sólisté. Chlapecký soprán Bena Del Maetra zní přesně tak mysticky, jak se do filmu hodí. Autor jej využil ve skladbě *Mithrandir Song*, při kterém Gandalf zachraňuje Faramira před Nazghúly (51:21). Benův vysoký hlas se rozléhá nad rychlými smyčci a hlubokými tóny žestí. Obdobné je to při přeletu orlů v závěrečné bitvě v 152. minutě. Z instrumentalistů má podíl na úspěchu flétnista sir James Galway. Tomu skladatel věnoval konec filmu a skladby *The Black Gate Open*, *The Return of the King* a *The Grey Havens*. V první zmíněné melodii zaznívá flétna v čase 02:28:19, kdy Sam vzpomíná na Kraj a chuť jahod. Ve druhém případě skladbu začíná (02:44:43) a představuje v ní radost z vítězství i ze shledání s přáteli. Přináší s sebou motiv *In Dreams*, následovaný zpěvem herce Vigga Mortensena a sopranistky Renee Fleming v elfštině.¹ Poté skladba slavnostně zazní ve smyčcích, když se čtveřici hobitů všichni uklání. Pokračuje v původním obsazení do další scény příjezdu do Kraje. Hudební kompozici závěrečných titulků tvoří *Into the West* zpěvačky Annie Lennox.

2. 2 Hobit

2. 2. 1 Neočekávaná cesta²

Stejně jako v předchozí trilogii, i zde začíná skladba při úvodních titulcích. Táhlé tóny smyčců vystřídá klarinet. Melodie *My Dear Frodo* svou líbivostí připomíná

¹ Pán prstenů: Návrat krále: INFORMACE O SOUNDTRACKU. *Kfilmu.net* [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <https://www.kfilmu.net/film/navratkrale/soundtrack/>.

² *Hobit: Neočekávaná cesta* [DVD]. Režie Peter Jackson, Warner Bros. Pictures, USA, 2012.

Concerning Hobbits. Teprve k jejímu konci se začíná lišit, přidáním žestí a sboru. Pohled na zlato a šílenství Thóra se odráží v mužském sboru a bubnech. Za jejich zvuku přichází drak Šmak, který přináší smršť žestí a okolních zvuků. Při trpasličím výpadu se mužský sbor střídá s ženským a žestě se sforzaty ve smyčcích. Doprovodné zvuky jsou velmi hlasité, přesto jde hudba dobře slyšet. Zároveň je nepřehlušuje.

Po prvních devíti minutách se při Bilbově popisování hobitů objevuje i známé téma *Concerning Hobbits* v původním obsazení s klarinetem. Končí Bilbovou vzpomínkou na první setkání s Gandalfem. Chvilke hudebního ticha je jen krátká. Následuje stejně hravá, o něco méně melodická skladba. Ve stejném duchu pokračuje hudba po celou první půlhodinu, kdy Bilba „přepadnou“ trpaslíci. V čase 23:49 začne v houslích předehra ke zpívané části, provázená zvuky příborů. Ty jdou v rytmu skladby a navazují na ně violy, bubínky a píšťala. S příchodem Thorina se melodie změní a potěmní. Využívá více žestí a bubnů. S návratem hobitího motivu (34:05) se nálada opět mění na pozitivní a nadějnou. O dvě minuty později se norou rozezní hlasy trpaslíků ve skladbě *Misty Mountains*, která bývá užívána i v trailerech k filmu. V originále ji zpívá představitel Thorina, Richard Armitage.¹ V češtině jeho dabér David Suchařípa.²

Jedna z nových, známých skladeb je *The Adventure Begins*. Začíná v houslích, když se Bilbo rozhlíží po prázdné noře (39:27). Melodie graduje s postupným přidáváním nástrojů, a vrcholí s žesti a flétnou v tématu *Concerning Hobbits*. V následujících minutách jsou skladby opět velmi hravé a veselé.

Hudba se začíná dramatizovat v polovině 45. minuty, kdy Fili a Kili straší Bilba skřety. Od této chvíle jsou melodie s větší dynamikou, podtrhují nebezpečí na plátně a více využívají mollových tónin. Na rozdíl od předchozích dílů zakomponoval Howard Shore ještě více žestí, bubnů a také činely. S ústředními motivy pracuje stejně jako v *Pánovi prstenů*. Při snaze zachránit Bilba před obry (01:03:03), podněcuje trpaslíky motiv *Misty Mountains* v žestích. Jedná se o motiv trpaslíků a ve filmu se často navrácí. Stejně jako se opakuje motiv hobitů, když Gandalf předává Bilbovi mečik v 71. minutě. Dále také při loučení s Galadriel v čase 01:41:57 nebo když o pár minut později Bilbo opouští trpaslíky. Také začátky melodií jsou obdobné, jako v minulém příběhu. Jsou nenápadné, často v jednom nástroji. Ke konci vplouvají do další kompozice nebo alespoň do následujícího záběru.

¹ Hobit: Neočekávaná cesta. *KFILMU.NET* [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <https://www.kfilmu.net/film/hobit-aneb-cesta-tam-a-zase-zpatky/soundtrack/>.

² Richard Armitage. *DABINGFORUM.CZ* [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <http://dabingforum.cz/viewtopic.php?f=51&t=17276>.

Zajímavá je melodie v čase 01:17:27. Několik vteřin se ozývá jen rytmické bubnování se zvuky vytí vrků. Postupně se přidávají žestě a po několika dalších sekundách smyčce a pikola. Jedná se o velmi dramatickou melodii, pohánějící trpasličí útěk před skřety. Na chvíli se odmlčí, aby vzápětí začala nanovo, se stejnou gradací. Záběry z Roklinky opět provází především ženské hlasy a harfy.

Skladatel velmi dbal na detaily. Když se v 94. minutě Gandalf setká s Galadriel, doprovází hluboký hlas herečky Cate Blanchett altové ženské sbory. Divák se tak nezaměří na kontrast mezi výškami jejich hlasů, ale na slova, která elfka pronáší. Skladba *The White Council* je jedna z nejdelších ve filmu. Probíhá přes celou scénu, kdy spolu Galadriel, Gandalf, Elrond a Saruman probírají trpasličí výpravu. Při odchodu z Roklinky (01:40:29) se opakuje trpasličí motiv v lesním rohu. Pokračuje s jejich pochodem volnou krajinou. Další kompozicí, převzatou z *Pána prstenů*, je v 118. minutě *The Prophecy*. Bilbo při ní najde Prsten a poprvé se setká s Glumem.

Kromě většího zapojení bicích a žestí, jsou ze sborů využity mužské basy a ženské alty. Soprány komponoval Shore při scénách s kouzly nebo s elfy. K trpaslíkům se, patrně pro jejich robustnost, hodí více hluboké hlasy. To je zjevné například v boji Azoga s Thorinem v čase 02:28:52. Trpaslíkovo odhodlání zachránit ostatní hudebně doplňují právě nízké hlasy, spolu s žest'ovými nástroji a bicími. Teprve po chvíli se přidávají i smyčce. Hudba postupně graduje, ustává a opět zesiluje. Dramaticky se ztiší za úderů bubnů, aby se znovu rozezněla v hlasech a vyvrcholila v krátkém úryvku hobitího tématu. To když se na scéně objeví Bilbo. Následně příběhovou na pomoc trpaslíci a děj ožívá jejich tématem.

Při závěrečných titulcích hraje opět *Misty Mountains*, v odlišném charakteru. Místo hromových žestí a hlubokých hlasů trpaslíků se ozvou smyčce a hlas Neila Finna.¹ Celkový ráz písně překrucují kytara, činely, tamburína a tleskání. Skladba zní jako od táboráku. Zbytečně kazí dojem z předchozí dokonalé souhry obrazu a zvuku.

2. 2. 2 Šmakova dračí poušť²

Stejný temný začátek jako v minulém díle přetne téma *Concerning Hobbits*. Hned však navazují smyčce v jiné, mollové skladbě. Ta končí pár tóny žestí. Následuje chvíle ticha, nikterak dlouhá, protnutá okolními ruchy hospody. Napětí z bezprostředního

¹ Hobit: Neočekávaná cesta. *KFILMU.NET* [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <https://www.kfilmu.net/film/hobit-aneb-cesta-tam-a-zase-zpatky/soundtrack/>.

² *Hobit: Šmakova dračí poušť* [DVD]. Režie Peter Jackson, Fórum Hungary, USA, 2013.

ohrožení neznámých vandalů, patrné ve smyčcích, s dlouhým vysokým tónem hoboje a poté flétny, dramaticky ukončí příchod Gandalfa. Následně se pozvolna objevuje jiná melodie, která zesiluje a přeznívá do následující scény. Nepatrnou hudební pauzu přeruší v rychlejším tempu smyčce s kvílivými houslemi a violami, končící crescendem. Takový postup je patrný po celý film.

První část příběhu je velmi temná a nebezpečná. Stejnou náladu kopírují i Shoreovy kompozice. Mění se ve 14. minutě, kdy se výprava seznamuje s Meddědem. Hudba není přímo veselá, ale menší využití žestí a větší zapojení dřev, především hoboje, působí přívětivěji. Od následující minuty se navrácí mollová tónina a hluboké tóny kontrabasů a violoncell. Temnotu Meddědova příběhu vytváří neznělé akordy pikoly, fléten a hoboje. Podobnou změnu přinese 25. minuta, ve které se Bilbo vyšplhá do korun stromů, aby se rozhlédl po krajině a unikl kouzlům Temného hvozdu. Melodie je táhlá, s vysokými tóny houslí a fléten. Plynule a přirozeně přechází do moll a zapojuje žestě a kontrabasy. Divák si tak všimne změny nálady, ale už ne, jak k ní došlo.

Uvěznění králem Thranduilem představuje pro trpaslíky nebezpečí. Nadále jsou tedy v kompozicích žestě a pro větší dramatičnost i nezpěvné intervaly. Jelikož se jedná o elfy, zaznívají od první chvíle i ženské sbory, sólové housle a harfa (34:41). O několik minut později, když král mluví s elfkou Tauriel, se v teskné, ale poměrně hbité melodii ozve sólový hoboje. Vyjadřuje radost, ale i smutek, když se elfka dozví o citech králova syna k ní. Obdobná melodie pokračuje při rozhovoru Tauriel s Kilim. S hobojem se střídá sólo příčné flétny. Táhlost skladeb přeruší ve 45. minutě příchod Bilba a hobitího motivu. Ten crescenduje a přechází ve hbitou staccatovou melodii houslí a kontrafagotu, pod kterými jsou patrné běhy ostatních smyčců a výkřiky žestí. Motiv provází výpravu po celý útěk. S příchodem skřetů zazní trylky pikoly, žestě a bubny.

Gandalfovo pátrání po Nekromantovi provází hlas Bena de Maestra (56:02). V nepostřehnutelném okamžiku jej střídá flétna. Tu následuje hoboje, vystřídán klarinetem. Melodie je hlubší a tišší, a opět končí crescendem. Tento princip se střídá po celou dobu hledání lidského čaroděje. Jinde se hlasy vyskytují jen v čase 01:38:23, když vyjde měsíc a Bilbo najde tajný vchod do jeskyní. Dále při Taurielině léčení Kiliho (20:10:38) nebo když drak odlétá do města v 149. minutě.

Shore opět klade důraz na drobné detaily. Například v čase 20:27 vytahuje Bilbo ruku z kapsy, kde má Prsten. V tuto chvíli neprší. Kamera se přesune na Gandalfa a najednou prší. Během natáčení se měnilo počasí a teprve výsledné spojení scén

ukázalo chybu, které si filmaři nevšimli. Skladatel tedy do melodie v momentě stříhu zakomponoval zvuk tamburíny a překryl první nárazy kapek.

Skladby z minulého dílu nebo z *Pána prstenů* se navrací jen jednou. Když jde Bilbo za drakem (01:43:13), provází jej hobití motiv. Nic nového, charakteristického se neobjevuje. Jako by se skladatel vyčerpal v minulých dílech. Jediná známá skladba je *I See Fire* od Eda Sheerana, která zazní při závěrečných titulcích.

2. 2. 3 Bitva pěti armád¹

Stejně jako ve všech předchozích filmech, i v závěrečné trilogii začíná melodie dlouho před začátkem filmu. Smyčce, bicí a žestě vystihují útěk lidí před drakem. Drama podtrhují výkřiky v pikole. Vše je provázeno zvuky ohně a padajících budov. Při drakově posledním chrčivém výdechu v 11. minutě hudba utichá. Následují opět údernější melodie, které se změní až při loučení Tauriel a Kiliho. Sólový hobojský a ženské vokály střídají ve smutné a romantické melodii mužské hlasy s trubkou. V závěru scény se sbory i nástroje propojí. Setkání s Thorinem provází opět neznělé intervaly ve smyčcích, podtrhující jeho bláznovství a posedlost zlatem. Až v závěru první půlhodiny se s příchodem Elronda a Sarumana rozezní durová melodie. Podtrhuje naději na záchranu Gandalfa. Vystřídají ji skřeky boje, ženské vokály a údernější tympány.

Mezi repetované melodie patří jen *In Dreams* a *Concerning Hobbits*. První zazní jako vzpomínka na domov při pohledu na žalud, který Bilbo před Thorinem ukrýval (37:30). Podruhé a naposledy se navrací v lesním rohu v 93. minutě, kdy se Bilbo nabídne, že půjde varovat Thorina před nebezpečím. Druhá kompozice je předzvěstí hobitova návratu domů. V klarinetu dominuje jeho loučení s trpaslíky. O chvíli později jej přináší zobcová flétna a naposledy smyčce.

Změnou proti předchozím dílům jsou i větší a delší hudební pauzy. Celkově je hudba v posledním filmu poněkud zklamáním. Nenavrací se známé melodie ani nejsou zkomponovány nové, které by byly zapamatovatelné. Poslední a prakticky jedinou kompozicí, která zazní a která je z dílu známá, je *The Last Goodbye*. Zpívá ji představitel Smíška Billy Boyd.²

¹ *Hobit: Bitva pěti armád* [DVD]. Režie Peter Jackson, Warner Bros., USA, 2014.

² *The Hobbit: The Battle of the Five Armies - Motion Picture Soundtrack* [2 CD][Special Edition]. Amazon [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <https://www.amazon.com/Hobbit-Battle-Picture-Soundtrack-Special/dp/B00OIG3CAC>.

3 John Williams

John Towner Williams se narodil 8. února 1932 v New Yorku. Jeho otec Johnny byl bubeník jazzové skupiny Raymond Scott Quintet a CBS Radio orchestra. Od dětství hraje Williams na klavír, klarinet, trubku a trombon. Poprvé se s filmovou hudbou setkal po přestěhování do Los Angeles, kde jeho otec spolupracoval s filmovými orchestry. Během studia na střední škole North Hollywood High School komponoval pro školní orchestr. V 50. letech působil u letectva USA, kde upravoval skladby a dirigoval armádní kapelu. Poté se přestěhoval do New Yorku. Zde studoval klavír na Julliard School. Původně se chtěl stát koncertním pianistou, ale v konkurenci svých spolužáků se rozhodl, že bude raději skladatelem.¹ Hrál v jazzových kapelách a orchestrech. Živil se hrou v nočních klubech.²

Po návratu do Los Angeles se k filmu přiblížil jako klavírista ve filmech *Někdo to rád horké* (*Some Like It Hot*), *Peter Gunn*, *To kill a Mockingbird*,³ a při komponování a dirigování hudby k televizním seriálům *South Pacific*, *Wagon Train* nebo *M Squad*.⁴ Pracoval pro studia Columbia a 20th Century-Fox.⁵ V šedesátých letech se zaměřil spíše na hudbu ke komediím, např. *Jak ukrást Venuši* (*How to Steal a Million*), *S mojí ženou ne* (*Not With My Wife You Don't!*) nebo *Průvodce ženatého muže* (*A Guide for the Married Man*). Kompozice k filmu *Údolí panenek* (*Valley of the Dolls*) mu vynesla první nominaci na Oscara.⁶

Od roku 1974 spolupracuje Williams s režisérem Stevenem Spielbergem. Jejich prvním filmem byl *Sugarlandský expres* (*The Sugarland Express*). Následovaly filmy *Čelisti* (*Jaws*), *Blízká setkání třetího druhu* (*Close Encounters of the Third Kind*), *1941*, *E.T.: Mimoszemšťan* (*E.T.: The Extra-Terrestrial*), série *Indiana Jones*, *Hook* a *Jurský park* (*Jurassic Park*), aj.⁷ Spielberg jej doporučil režiséru Georgi Lucasovi.¹ Pro něj zkomponoval hudbu k sérii *Hvězdné války* (*Star Wars*).

¹ John Williams: Biography. *Bio*. [online]. 2015 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/john-williams-9532526#synopsis>.

² LARKIN, C. The Guinness Encyclopedia of Popular Music. Vol. 4. s. 2695.

³ John Williams: Biography. *Bio*. [online]. 2015 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/john-williams-9532526#synopsis>.

⁴ John Williams: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: http://www.imdb.com/name/nm0002354/bio?ref=nm_ov_bio_sm.

⁵ LARKIN, C. The Guinness Encyclopedia of Popular Music. Vol. 4. s. 2695.

⁶ John Williams. *GSA* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.gsamusic.com/clients/john-williams/>.

⁷ Music in the movies: John Williams and Steven Spielberg's collaborations. *DEN OF GEEK!* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.denofgeek.com/movies/16647/music-in-the-movies-john-williams-and-steven-spielberg's-collaborations>.

Další skladby tohoto autora nalezneme ve filmech *Schindlerův seznam* (*Schindler's List*), *Nixon*, *Spáči* (*Sleepers*), *Sedm let v Tibetu* (*Seven Years in Tibet*), *Zachraňte vojína Ryana* (*Saving Private Ryan*), *Chyť mě, když to dokážeš* (*Catch Me If You can*), *Gejša* (*Memoirs of a Geisha*), aj.² Williams bývá označován za „dvorního skladatele Stevena Spielberga“ nebo „dvorního skladatele George Lucase“. Třetí filmovou sérií skladatele je kouzelná sága *Harry Potter*. Hudbu složil k prvnímu až třetímu dílu. Kompozice z těchto filmů přepsal Williams v jednodušší úpravě k výuce dětí.³

Williams zkomponoval melodie k více než 100 filmů. Složil i několik klasických kusů, například dvě symfonie, koncerty pro flétny, hoboj, klarinet, housle, violoncello, tubu, a další.⁴ Známa jsou i jeho díla pro olympijské hry z let 1984, 1988, 1996 a 2002. Působil jako dirigent Boston Pops Orchestra⁵, London Symphony nebo New York Philharmonic.⁶ Ve skladbách využívá prvky jazzu, romantismu i elektronické zvuky. Obnovil klasické symfonické zaměření filmových doprovodů.

3. 1 Harry Potter

3. 1. 1 Kámen mudrců⁷

První skladbou, kterou divák uslyší, je *Hedwig's Theme*. Plynule, bez přerušení na ni navazuje další skladba. Hudba končí v naprosto přesné souhře cinknutí trianglu a otevření mřížky do přístěnku. Takovýchto scén je ve filmu více, Williams tím podtrhuje děj na scéně. Jednou z nich je i první příchod Hagrida, který se za zuřivých žestí a bouře narovná v chatce uprostřed moře (12:49) a v ten moment skladba skončí.

Hudba neustává ani v dialozích, jen ustupuje do pozadí. V takových scénách jsou využity především nízké tóny smyčců, které nenásilně podtrhují text. Ticho není ve filmu nikdy. Nehraje-li hudba, jsou slyšet alespoň zvuky. Williams využil snad

¹ John Williams: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z:

http://www.imdb.com/name/nm0002354/bio?ref=nm_ov_bio_sm.

² John Williams. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z:

<http://www.csfd.cz/tvurce/62275-john-williams/>.

³ John Williams: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z:

http://www.imdb.com/name/nm0002354/bio?ref=nm_ov_bio_sm.

⁴ John Williams. *Boston Symphony Orchestra* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z:

<http://www.bso.org/g-m/john-williams-boston-pops-laureate-conductor.aspx>.

⁵ John Williams: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z:

http://www.imdb.com/name/nm0002354/bio?ref=nm_ov_bio_sm.

⁶ John Williams: Biography. *Bio*. [online]. 2015 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z:

<http://www.biography.com/people/john-williams-9532526#synopsis>.

⁷ *Harry Potter a Kámen mudrců* [DVD]. Režie Chris Columbus, Warner Bros. Pictures, Velká Británie 2001.

všechny nástroje, včetně harfy, kterou nechal vyniknout v čase 02:16:13. Kouzla charakterizují melodie se zvonky a xylofony, které mají part takřka v každé skladbě. Z bicích jsou zapojeny i různé činely. Velmi málo skladatel zapojil bubny. Když se ozvou, tak jen jako nevýrazný doprovod, který je přehlušen okolními nástroji. Výjimkou je 117. minuta, kdy Harry, Ron a Hermiona bojují s šachovými figurkami. Hojně jsou zastoupeny dřevěné nástroje, nejčastěji flétny, hoboje a fagoty. Zaznívají ve skočných melodiích, například při přechodu na nástupiště $9\frac{3}{4}$ nebo při klubání se draka Norberta. Skladatel zapojil i sbory. Jen aby podtrhl mystičnost, dramaticčnost a nebezpečnost objevení tajemného balíčku v trezoru 713 (23:16), kouzelné spojení Harryho s hůlkou (26:07), první pohled na Bradavice (36:38) nebo objevení zrcadla z Erisedu (01:28:50).

Skladby začínají jednoduchým, pomalým a prostým cinkáním, přerostou v dynamické vlny smyčců, přidávají se dřeva a nakonec žestě. V návratu postupují opačně. Další možností začátku nové melodie je samostatný nástroj, ke kterému se až po delším čase přidají další. Tuto variantu lze nalézt ve scéně, kdy si Harry kreslí narozeninový dort do prachu na podlaze (12:07). Začínajícím nástrojem je hoboje.

John Williams je mistr dynamiky. Když v čase 19:51 Harry vchází do Příčné ulice, skladba začíná zlehka. Postupně zesiluje, ale znovu se stahuje, hraje jen pár nástrojů. O chvíli později se znovu přidávají předešlé nástroje. S novou energií a silou a v daleko větší a efektivnější gradaci. To samé uplatnil např. i ve scéně, kdy trojice bojuje na dívčích záchodcích s trollem (01:08:25). Když Harry visí hlavou dolů, hudba graduje, když Ron sebere trollovi kyj, hudba se skoro zastaví. Při dopadu na trollovu hlavu opět zesiluje a při jeho pádu finišuje a ve vlnách ustává. Výrazně je tento princip využit ve famfrpálovém zápase, kdy gradace trvají po celý zápas, tedy od 74. – 80. minuty.

Naprosto brilantní a přirozené jsou přechody z temného do světlého, z negativního do pozitivního, z moll do dur. Ve 26. - 29. minutě se nálada mění podle Ollivanderova vyprávění o původu Harryho a Voldemortovy hůlky. To samé se stane, když se Potter setká s Pánem zla v Zapovězeném lese a zachrání jej kentaur Firenze (01:42:03 – 01:44:35). Také boj s Quirellem, záchrana kamene a útěk Voldemorta v čase 02:06:30 – 02:08:35 je podpořena tóninovou proměnlivostí Williamsových skladeb.

V přechodech mezi jednotlivými scénami skladatel uplatnil dva typy kompozice. V obou případech melodie graduje a v následující scéně se chvíli zdrží a ukotví, než zeslábně. Po tomto zeslabení se může volně napojit na další téma. Tento princip autor uplatnil například ve 40. minutě, kdy profesorka McGonagallová přivádí žáky do Velké

síně nebo v 107. minutě, kdy si hlavní trojice povídá s Hagridem a poté běží varovat Brumbála. Nebo předchozí skladba úplně skončí a po ní následuje jen mluvené slovo. Příkladem je 48. minuta, kdy Harry ponocuje u otevřeného okna, a další den spěchají s Ronem na hodinu Přeměňování. V 93. minutě let Hedviky provází její téma, které končí v následující scéně s knihovnou. Takto je ukončen i poslední přechod, výhra školního poháru a loučení na nástupišti, v čase 02:15:14 – 02:16:02.

Ve filmu Williams využil jen několik málo témat, které dokonale zakomponoval do nových skladeb a které v nich často přebírají jiné nástroje. Mezi nejznámější skladby patří již zmíněné *Hedwig's Theme* (ukončuje film a provází závěrečné titulky), dále *Harry's Wondrous World*, *Family Portrait* nebo *Leaving Hogwarts*.

3. 1. 2 Tajemná komnata¹

Film opět začíná skladbou *Hedwig's Theme*, která plynule navazuje na *Leaving Hogwarts*. Tyto skladby, stejně jako *Harry's Wondrous World* a *Family Portrait* se navrací po celý film. Příběh tohoto dílu je temnější než předchozí, z toho důvodu převažují mollové tóniny. Hlavní témata sice zazní ve své durové podobě, ovšem pokračují do moll, aby zdůraznily závažnost situace na plátně. Tento princip se uplatňuje při návštěvě Obrtlé ulice v čase 16:11, při příjezdu létajícím autem do Bradavic (25:02) nebo při famfrpálovém zápase (51:03). Dále v 68. minutě, kdy Harry opět slyší hlas ve zdi, když si v 74. minutě povídá s Brumbálem. Dalším příkladem je Brumbálovo odvolání z funkce ředitele v čase 01:36:12 či otevírání vchodu do Tajemné komnaty v čase 01:36:12. Motivy se ozývají jen na krátkou chvíli.

Nástrojové obsazení je prakticky stejné jako u *Kamene mudrců*, vzhledem k množství dramatických scén ale dřeva poněkud ustupují a do popředí se ještě více dostávají smyčce a žestě. Především lesní rohy a pozouny. Stejně jako v prvním díle, ani zde se neobjevuje ticho. Přesto je kvůli častějším a delším pauzám hudby méně. Například při Harryho návštěvě Doupěte končí hudba příchodem paní Weasleyové v 11. minutě, a začíná až o dvě minuty později přiletem sovy Eroll. Dále pak v krámku Krucánky a kaňoury, když Harry s Ronem narazí do Vrby mlátičky nebo když Harry přijde o kosti v ruce. Postupně jsou pauzy kratší, sotva minutové.

Časté jsou situace, kdy má melodie funkci jen spojovací. V *Kameni mudrců* skladby usnadňovaly přechody, ale navazovaly na předešlou skladbu nebo se dále rozvíjely.

¹ *Harry Potter a Tajemná komnata* [DVD]. Režie Chris Columbus, Warner Bros. Pictures, Velká Británie, 2002.

V *Tajemné komnatě* hudba mnohdy propojuje scény, před kterými a po kterých je ticho. Divák se tak může více soustředit na text. Na druhou stranu působí tyto části poněkud suše. Od poloviny 27. minuty do začátku 31. minuty se tento princip objeví dokonce dvakrát za sebou. Prvním přechodem je Harryho a Ronův příchod do školy a Snapeův kabinet. Druhý navazuje vzápětí a propojuje hodinu bylinkářství. O chvíli později Williams tento postup uplatňuje znovu, když zhudebňuje střih mezi utěšováním Hermiony a šeptáním tajemného hlasu. Celkově tak hudba působí roztržštěně.

Novým, výrazným tématem, které je spjato s jednou z vedlejších postav a navrací se s ní po celý film, je skladba *Fawkes the Phoenix* v šestiosminovém taktu. Při prvním setkání s Fawkesem, v Brumbálově pracovně, hrají jeho téma smyčce. Když přiletí na pomoc Harrymu do Tajemné komnaty, zazní v žestích. Naposledy se ozve ve vyšší poloze houslí, od nichž jej přebírá hoboj. Melodie provází scénu uzdravení Harryho.

3. 1. 3 Vězeň z Azkabanu¹

Uvedením *Hedwig's Theme* se zdá, že Williams navázal na předchozí díly. Využil nástrojových uskupení *Kamene mudrců*, s větším využitím dřev. Velmi často se ozývá příčná flétna, která v některých případech hraje takřka sólo. Jedná se o záběry na přírodu v časech 27:38 (let ptáčka) a 56:42 (stopy ve sněhu). Temnější nádech převzal autor z *Tajemné komnaty*, stejně jako velké pauzy mezi skladbami. Tím podobnost více méně končí. Skladby předešlých děl se zde vyskytují málo.

Celým filmem zaznívají nové, skotačivější a hybnější melodie. Při nafukování tety Marge se střídají dechová a smyčcová uskupení, jízdu Záchranným autobusem provází kromě jiného i pikola, saxofon a klavír. Skladba je spíše jazzová, což je zajímavé oživení. V čase 14:41 charakterizuje obdobná melodie útok zuřivé kousavé knihy. Ještě rytmičtější je scéna boje proti bubákovi v čase 41:12. Tyto melodie doprovází bubínky, které v předchozím díle Williams výrazněji nevyužil. Kromě bubnů se velmi často ozývá tamburína. Jedná se snad o jakousi obdobu prvního dílu, ve kterém využíval zvonky a xylofon.

Mezi nové skladby patří školním sborem zpívaná *Double Trouble* (22:59). O několik minut později, když žáci odchází do společenských místností, zazní v nezpívané variantě. V čase 30:38 ji uvedou hoboje a fagot. Charakteristikou této melodie je zvuk tamburíny. Skladba doprovází i závěrečné titulky. Asi nejlíbeznějším

¹ *Harry Potter a Vězeň z Azkabanu* [DVD]. Režie Alfonso Cuarón, Warner Bros. Pictures, Velká Británie, 2004.

motivem všech tří dílů je *A Window to the Past*, kterou hraje píšťala. Poprvé podtrhuje Lupinovo vyprávění o Harryho rodičích (43:42). Znovu se ozve při loučení se Siriusem v 118. minutě.

Kvůli již zmíněným pauzám je hudební složka opět roztříštěná. Hudba se vzdaluje na dvě i více minut, což divákovi nemusí vyhovovat. Hned v první půlhodině jsou tři tříminutové odmlky. Při návštěvě tety Marge, při Harryho seznámení s ministrem kouzel, a při Brumbálově projevu. Postupně se pauzy krátí, přesto ne dost výrazně ani rychle. Nejdelší hudební ticho nastává, když Snape nachytá Harryho v noci na chodbě. Takřka čtyřminutová pauza je rušena jen dialogy a chrápáním lidí na obrazech.

Celkově je patrná Williamsova snaha všechny díly propojit, ale zároveň je i rozlišit a v každém přinést něco nového.

3. 2 Hvězdné války

3. 2. 1. Star Wars IV – Nová naděje¹

Sága je charakteristická využitím velkého symfonického orchestru a Wagnerových leitmotivů. Ty vystihují postavu nebo děj na plátně a po všechny díly se s nimi navrací. Tím v divákovi vyvolávají patřičné emoce a napětí. Melodie jsou zapamatovatelné, velkolepé i romantické. Časté je využití nástrojových uskupení romantismu. Fanfáry žestí vyjadřují bojovnost a odvahu, flétny a smyčce romantiku a touhu.

Každý z dílů začíná známou větou „*Kdysi dávno v jedné předaleké galaxii...*“. Tu vzápětí vystřídá skladba *Main Theme*, která provází počáteční titulky vysvětlující příběh. Téma je dobře slyšitelné, dramatizuje slova vypravěče. Naprosto plynule přechází do další scény se záběrem na planety a střídající vesmírné lodě. Hudba je velmi hlasitá, aby v divákovi vyvolala pocit, že je přímo v ději.² Do skladeb jsou od této chvíle zapojeny doprovodné zvuky. V tomto případě střelení, nárazy a varovný signál. Skladatel od sebe odlišil lodě Impéria a povstalců. Ty první zní v silné dynamice a poněkud kvílivě. V diváku mají vzbudit děs a hrůzu. Lodě odbojářů vydávají podivné

¹ *Star Wars: Epizoda IV – Nová naděje* [DVD]. Režie George Lucas, 20th Century Fox, USA, 1977.

² BORDWELL, David a Kristin THOMPSON. *Umění filmu: úvod do studia formy a stylu*. V Praze: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2011, s.350.

zvuky, jako by byly v posledním tažení. Vyvolávají naopak obavu, aby hrdinové neuvázli ve vesmíru.¹ Při mluveném slovu jsou melodie tišší, aby nerušily diváka.

Kromě dramaturgie dokáží Williamsovy kompozice i uklidňovat. V přesně určených scénách dokonce hudba nezní vůbec, aby ještě více podtrhla děj. Například v momentě, kdy jsou R2-D2 a C-3PO na poušti a okolí zeje prázdnotou (08:45). Také když R2 sledují tvorové Jawa, jsou slyšet jen doprovodné zvuky (10:53). Pokud se na ně člověk nezaměřuje, takřka melodie nevnímá. Velmi oblíbené jsou u Williamse trioly. Do vědomí se dostávají jen opravdu známé skladby. *Main Theme* se objevuje v úvodních i závěrečných titulcích, ale i v čase 16:36. Další motiv, *The Force Theme* zazní ve smyčcích a žestích, když Luke stojí na poušti před domem strýce a dívá se na západ slunce. Navrací se před 39. minutou, když vidí ohořelá těla strýce a tety. Jedná se o stejnou skladbu, která zazněla při loučení Anakina a Padmé, když ve druhém díle odjel hledat svou matku.

3. 2. 2 Star Wars V – Impérium vrací úder²

Hudba zní už od prvotních titulků, které opět provází *Main Theme*. Následuje další známý motiv, *Battle of Yavin*. Ten se ve filmu navrací při loučení Luka s duchem Obi-Wana Kenobiho v 81. minutě. Nebo když Luke visí na stožáru a telepaticky volá Leiu.

Další v pořadí je *Imperial March* (18:56) neboli *Darth Vader's Theme*, které se táhne až takřka do 34. minuty. Během celé bitvy, kdy Vader útočí na povstalce a objevuje jejich základnu na zamrzlé planetě. Skladba představuje krutost a nebezpečí temné strany. Jedná se o vojenský pochod v žestích, s ostinatem ve smyčcích a doprovodnými bicími. Motiv se navrací nejen s příchodem, ale i před příchodem temného Jediho. Například v čase 01:46:27, kdy Vader říká Lukovi, že je jeho otec.

Nejromantičtější motivy jsou spojeny s ústřední postavou princezny Leiy. Jedním z nich je něžná a půvabná melodie *Princess Leia's Theme*. Dominuje jí sólová flétna. Druhá skladba je o něco vášnivější. Jedná se o hudební vyjádření vztahu princezny a Hana Sola, *Han Solo and the Princess*.

¹ BORDWELL, David a Kristin THOMPSON. *Umění filmu: úvod do studia formy a stylu*. V Praze: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2011, s.353.

² *Star Wars: Epizoda V – Impérium vrací úder* [DVD]. Režie Irvin Kershner, 20th Century Fox, USA, 1980.

3. 2. 3 Star Wars VI – Návrat Jediho¹

Ani ve třetím díle se nemění začátek. Po nesmrtelné větě „*Kdysi dávno...*“ následuje opět *Main Theme*. S tímto motivem se divák opět setká v čase 25:25, kdy Luke bojuje s pouštní příšerou, nebo když se vysvobozuje ze zajetí (31:22). Motiv temného Jediho na sebe nenechá dlouho čekat. A stejně jako téma Hana a Leiy (19:08) se v díle navrací. Zvláštností v *Návratu Jediho* je zapojení vokální složky. Ta se objevuje při zpěvu zvláštního tvora v čase 12:25. Dále na úplném konci trilogie, při závěrečné scéně oslav u ohně. Skladba má název *Victory Celebration*. Na rozdíl od zpěvu v první části s Jabbu Huttem zde nejsou využita slova, ale neurčité vokály.

Stejně jako v prvním díle i zde jsou zpočátku větší hudební pauzy. V mluvených částech se hudba hodně stahuje do pozadí, aby nerušila diváka při soustředění. Skladby se navrací pomalu, často před scénou, kde mají být použity. Začínají potichu a postupně zesilují. Po scéně zase postupně utichá. Většina přechodů je dost rychlých.

Kromě známých nebo často opakovaných melodií je zbytek skladeb těžko zapamatovatelný a často i nudný. Patrně je to schválně. Divák není přehlacen hudbou a lépe se soustředí. Hudba jen podtrhává mluvené slovo a nestrhává pozornost na sebe.

3. 2. 4. Star Wars I – Skrytá hrozba²

Tradiční začátek předchozí trilogie je použit i tentokrát. *Main Theme* pokračuje po celý úvodní boj Jediů s droidy. Hojně jsou využity elektronické zvuky boje, střelby, „hlasů“ robotů, ale i přírody (šustění stromů, písečná bouře, zvuky zvířat). Závod kluzáků v čase 57:20 je provázen jen zvuky kluzáků, střelení, skřeků Tuskenů, apod. Místy se ozve mluvené slovo.

Na rozdíl od minulých dílů je hudba takřka po celý film. Utichá jen na několik sekund a nepříliš často. Aby nerušila děj, ale zároveň nebylo ticho, ustupuje do pozadí. Je velmi tichá a nevýrazná. V dramatických a bojových scénách jsou opět využity žestě a bicí, v romantičtějších a emotivnějších scénách smyčce a dřeva.

Proti předešlým dílům nastal výrazný posun ve využívání témat. Hlavní motiv se objevil sotva třikrát, ostatní melodie vůbec. Pro tento díl nesložil John Williams žádné nové velmi výrazné nebo zapamatovatelné téma. Mezi novými skladbami je často opakované *Anakin's Theme*, které je poněkud mdlé. Zvláštností je, že skladba *He Is*

¹ *Star Wars: Epizoda VI – Návrat Jediho* [DVD]. Režie Richard Marquand, 20th Century Fox, USA, 1983.

² *Star Wars: Epizoda I – Skrytá hrozba* [DVD]. Režie George Lucas, 20th Century Fox, USA, 1999.

the Chosen One v posluchači podvědomě vyvolá vzpomínku na první díl *Harryho Pottera*. Ten byl sice natočen až o dva roky později, mohl v nich ale Williams využít a rozvinout nápad z tohoto dílu. V podvodním světě, při boji Obi-Wana Kenobiho a Qui-Gona Jinnu se sithským učedníkem Darthem Maulem a při závěrečném pohřbu, se ve skladbách objevují vokály.

3. 2. 5 Star Wars II – Klony útočí¹

Skladatel v kompozicích využil více dřev a důraznější smyčce. Tím je dán i směr jeho skladeb, které jsou daleko emotivnější. Asi nejvýraznější melodie z celého filmu je *Across the Star*. Jedná se o komplexní motiv, kterým Williams vyjádřil osudovou lásku Padmé a Anakina. Poprvé zazní v čase 43:25, při prvním polibku této dvojice. Následně je užita, když spolu čekají na vstup do arény (01:38:47) a na úplném konci filmu, při jejich svatbě (02:09:18).

Z prvních dílů se témata skoro neopakují. Jednou z výjimek je loučení Padmé a Anakina v čase 01:11:25, kdy odjíždí vysvobodit svou matku ze zajetí. Motiv *The Force Theme* pochází ze čtvrtého dílu. Dále při rozhovoru Yody s Macem Winduem v 78. minutě zazní zpomalený *Imperial March*. A znovu se tato skladba objeví v předposlední scéně se záběrem na armádu klonů (02:08:40). Pokud se objevují motivy z předchozího dílu *Skrytá hrozba*, nelze je rozeznat.

Zajímavá je melodie, která provází let malého letadla (02:06:01). Začíná ženskými vokály, přechází v temné tóny smyčců, provázenými elektronicky upravenými zvuky. Přidává se flétna, která je čím dál dominantnější, až na malou chvíli zaznívá sama. Okamžitě nápěv přebírají vokály v mužských basech, které přechází ve vokál sólového ženského sopránu (02:06:59).

3. 2. 6 Star Wars III – Pomsta Sithů²

Návaznost na předchozí dva díly je patrná nejen v úvodu, ale i v minimu hudebního ticha a výraznosti nových témat. Pokud už nějaká Williams složil, jsou těžce zapamatovatelná. Divák by se musel soustředit jen na hudbu, aby si je dokázal spojit.

Z motivů první trilogie se jako první objevuje *The Force Theme* v čase 21:37. Anakin s Obi-Wanem, R2D2 a Palpatinem se při něm snaží uřídit hořící letadlo. Dále ke konci 49. minuty, když Obi-Wan odlétá na misi. Poté při boji Obi-Wana a Anakina

¹ *Star Wars: Epizoda II – Klony útočí* [DVD]. Režie George Lucas, 20th Century Fox, USA, 2002.

² *Star Wars: Epizoda III – Pomsta Sithů* [DVD]. Režie George Lucas, 20th Century Fox, USA, 2005.

v čase 01:47:29. Naposledy když si novorozeného Luka přebírá jeho teta. Záběr je na západ slunce u domu, kde bude Luke vyrůstat. Tady je propojení se čtvrtým dílem, kde se vyskytuje obdobná scéna.

Setkání Padmé a Anakina v čase 24:56 provází jejich téma *Across the Stars*. Stejně jako její přilet na ohňovou planetu v 99. minutě. Objevení Darth Vadera pak signalizuje *Imperial March* (01:29:41). Toto téma je jinak zvané také *Darth Vader's Theme*, ovšem při jeho „zrození“ v čase 02:02:33 nezazní. Jsou slyšet sbory, hudba je spíše utlumená. Objeví se až ke konci filmu, kdy se spolu s Darth Sidiousem dívají na stavbu Hvězdy smrti (02:06:16). Film končí skladbou *The Force Theme*. Závěrečné titulky opět provází *The Main Theme*.

3. 2. 7 Star Wars – Síla se probouzí¹

Ve filmu jsou využita stejná nástrojová uskupení, ale jiné melodie. Přesto se může častokrát divákovi zdát, že už danou skladbu slyšel v předchozích dílech. Ani při závěrečném zničení planety se základnou První třídy se nenavrací žádná ze známých melodií. Známý motiv *Main Theme* se ozve až při tom, co se na scéně objeví Han Solo a Žvejkal (40:32). Podruhé a naposledy zazní při Reyině odletu s Hanovou lodí za Lukem. Následuje *The Force Theme* v 53. minutě, když Han vypráví Rey a Finnovi o Síle. To samé téma je užito v čase 01:53:05, kdy k sobě Rey zvládne myslí přivolat světelný meč. Patrně se jedná o snahu vyvolat v divákovi představu nového Jediho. S touto melodií se také divák poprvé ve filmu setká s Lukem v závěru filmu.

Při pohledu na zničenou masku Darth Vadera se ozve jeho téma neboli *Imperial March* (59:40). Ani setkání generálky Leiy Organy a Hana Sola nepřerušuje formu leitmotivů. Doprovází je skladba *Han Solo and the Princess*. To následuje i při smutném objetí Leiy a Rey, která se vrátila na základnu povstalců, ale bez Hana Sola (02:00:40). Tyto známé melodie se objevují spíše v emocionálně zabarvených scénách. Mimo nich je ve filmu více zvuků a prázdných míst, než hudby. To je u *Hvězdných válek* neobvyklé. Pauzy jsou častější a delší. Jedná se o jakýsi návrat k první trilogii. Většími pauzami i opakováním známých motivů se skladatel patrně snažil o větší sepnutí s prvními díly.

Další připravovaný film ságy vyjde v prosinci v roce 2017 pod názvem *Star Wars: Poslední z Jediů* (*Star Wars: The Last Jedi*).

¹ *Star Wars: Síla se probouzí* [DVD]. Režie J. J. Abrams, Walt Disney Studios Motion Pictures, USA, 2015.

4 Hans Zimmer

Hans Florian Zimmer se narodil 12. září 1957 ve Frankfurtu nad Mohanem. Začínal jako hráč na syntezátory a klávesy několika hudebních skupin. Přestěhoval se do Anglie a proslavil se videoklipem své skupiny The Buggles s názvem *Video Killed The Radio Star*. Skladba se stala celosvětovým hitem. Svět filmové hudby se mu otevřel při spolupráci se známým britským skladatelem Stanleyem Myersem. Spolupracovali na několika soundtraccích, z nichž nejznámější je *Měsíční svit (Moonlighting)*. Společně založili nahrávací studio Lillie Yard, se sídlem v Londýně. Zaměřili se na mixování akustických a elektronických prvků hudby. Časté je v jejich produkci využití synkop v bicích, které jsou zvukově takřka překryté orchestrem.¹ Prvního velkého ohlasu se Zimmer dočkal za hudbu k filmu *Rain Man*, který měl obrovský úspěch.

Prvního Oscara získal Zimmer za soundtrack k animovanému filmu *Lví král (The Lion King)*. Mezi další jeho úspěšné projekty patří *Gladiátor (Gladiator)*, *Mission: Impossible*, *Pearl Harbor*, *Poslední samuraj (The Last Samurai)*, *Černý jestřáb sestřelen (Black Hawk Down)*, aj.² Mezi typické elementy jeho skladeb patří využití etnických prvků a mixování elektronické a orchestrální hudby.³ Jeho styl se stal vzorem hudby akčních filmů 80. a 90. let. Podílel se tak na stylu soudobé filmové hudby.

S Jayem Rifkinem založil nahrávací společnost Media Ventures. Toto studio se po roce 2003 přejmenovalo na Remote Control Productions.⁴ Mezi slavné skladatele, kteří ve společnosti pracovali, patří například Klaus Badelt, Harry Gregson-Williams, Henry Jackman, James Newton Howard nebo John Powell.⁵

¹ COOKE, Mervyn. *Dějiny filmové hudby*. Praha: Casablanca, 2008, s.499.

² Hans Zimmer: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/name/nm0001877/bio>.

³ COOKE, Mervyn. *Dějiny filmové hudby*. Praha: Casablanca, 2008, s.497.

⁴ COOKE, Mervyn. *Dějiny filmové hudby*. Praha: Casablanca, 2008, s.498.

⁵ Remote Control Productions. *Wikipedia* [online]. 2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Remote_Control_Productions.

4. 1 Piráti z Karibiku

4. 1. 1 Truhla mrtvého muže¹

Hudební složku prvního dílu měl na starosti Klaus Badelt. Ten zkomponoval i motiv *He's a Pirate*, který charakterizuje celou sérii. Zimmerova hudba je temnější, využívá více bicích a smyčcových seskupení. Méně pak dechy. Žestě lze zaslechnout alespoň v některých scénách, dřeva však skladatel nejspíše nevyužil vůbec nebo jen jako doplněk k výraznějším nástrojům. V tomto díle se hudba objevuje nejen v roli propojení jednotlivých scén, ale i jako podkres děje. Hlavní téma hraje v momentě prvního objevení Jacka Sparrowa přibližně v šesté minutě. Poté, když Jack utíká před domorodci (41:40) nebo při boji na pustém ostrově v 105. minutě. Nenavrací se tolik, jako v předchozím díle, o to lépe jej divák zaregistruje.

Novým tématem, které se táhne filmem, je skladba *Jack Sparrow*. Objevuje se například v čase 19:49, když se Will vyptává na pobyt Jacka Sparrowa. Dále zazní v čase 33:15, při Jackově pokusu o útěk domorodcům, nebo když Sparrow schovává Jonesovo srdce do sklenice s hlínou (01:51:26). Ostatní melodie velice dobře podtrhují danou scénu, ale nijak výrazně se do divákovy paměti nevtisknou. Zajímavé jsou snad jen melodie domorodých Pelegostů, kteří využívají, stejně jako africké kmeny, bubny. Dalším zpestřením je bojová scéna v 66. minutě, při které hrají prim housle ve stylu hospodské tancovačky nebo Jonesova hra na varhany o dvě minuty později. Jinak je v celém filmu hudba pro zapamatování nevýrazná.

4. 1. 2 Na konci světa²

První novinkou je počáteční píseň zpívaná piráty, kteří pod šibenicí čekají, než je oběsí. Na skladbu navazuje další zpívaná část, tentokrát Elizabethina. V čase 01:44:36 je do kompozice zapsána elektrická kytara, která dodává scéně nový, byť poněkud zvláštní nádech. Zbytek filmu je takřka kopií předchozího, který Zimmer hudebně doprovodil. Skladby sice podtrhují děj na plátně, nicméně mají mezi sebou časté pauzy, a nepřinášejí nic nového. Alespoň co se výrazných témat k zapamatování týče. Naproti tomu jsou více využita dřeva, zpočátku především píšťaly a zvonky, později žestě.

¹ *Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže* [DVD]. Režie Gore Verbinski, Walt Disney Pictures, USA, 2006.

² *Piráti z Karibiku: Na konci světa* [DVD]. Režie Gore Verbinski, Buena Vista Pictures, USA, 2007.

Téma *He's a pirate* se objevuje po více než půl hodině, kdy se na scéně objevují Jack s Perlou, kterou nesou krabi. Přibližně v 57. minutě zazní téma z předchozího dílu, *Jack Sparrow*. Ani jedno z témat se v průběhu filmu nevrací tolikrát jako ve druhém díle. Po celý film se obě melodie ozvaly každá asi třikrát, což poněkud zeslabuje sepijetí s předešlými dvěma příběhy.

Celkově měl film zatím nejnižší hodnocení ze všech třech dílů.¹ Na rozdíl od prvního jej diváci ocenili takřka o 20% méně.² Jedním z důvodů může být právě i nevýrazná, a stále se propadající hodnota hudby Hanse Zimmera.

4. 1. 3 Na vlnách podivna³

Na počátku filmu jsou skladby s využitím sborů, patrně inspirované chrámovými písněmi. Hned poté se objevuje skladba *Jack Sparrow*, tentokrát jako předzvěst uvedení Jacka. Ta je zde rozvedena do následujících pěti minut. Stejně protažené je i téma *He's a Pirate*, které provází scénu Jackova útěku ze zajetí anglickým králem.

Výše uvedené skladby se ve filmu objevují častěji než v předcházejícím díle. Vytváří tak dojem větší sepijatosti s předešlými příběhy. Přesto byl u diváků ohodnocen ještě o 3% méně, než *Na konci světa*.⁴ Zimmer opět nepřišel s novým, překvapivým nebo líbivým nápadem. Důvodem snad může být fakt, že musel navazovat na Badelta. Jeho nápady nedokázal nebo možná nemohl využít a rozvést. Další možnost je naopak přílišná snaha napodobit Badeltův styl. V prvním díle *Piráti* využil zmíněný skladatel také jen jedno téma, které stále opakoval. Další návaznost na výše zmíněného skladatele lze spatřit v začátcích a koncích skladeb. Stejně jako Badelt, i Zimmer se snažil o přirozenost, které dosáhl postupnou změnou dynamiky.

Výraznou kopií, tentokrát Williamsových *Hvězdných válek*, je konec filmu a doprovod závěrečných titulků. V případě Johna Williamse se jednalo o skladbu *Imperial March*. V těchto příbězích je to kompozice *He's a Pirate*.

¹ Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého moře. ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. [cit. 2017-05-31]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/194904-pirati-z-karibiku-truhla-mrtveho-muze/prehled/>.

² Piráti z Karibiku: Prokletí Černé perly. ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. [cit. 2017-05-31]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/43513-pirati-z-karibiku-prokleti-cerne-perly/prehled/>.

³ Piráti z Karibiku: Na vlnách podivna [DVD]. Režie Rob Marshall, Walt Disney Pictures, USA, 2011.

⁴ Piráti z Karibiku: Na konci světa. ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. [cit. 2017-05-31]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/221904-pirati-z-karibiku-na-konci-sveta/prehled/>.

4. 1. 4 Salazarova pomsta

Premiéra zatím posledního dílu byla v květnu tohoto roku. Hudební složku dostal na starost americký skladatel Geoff Zanelli, autor hudby např. k filmu *Neobyčejný život Timothyho Greena (The Odd Life of Timothy Green)*. Jako režiséři se představili Joachim Rønning a Espen Sandberg.

5 Harry Gregson-Williams

Narodil se 13. prosince 1961 v Anglii. Pochází z hudebně nadané rodiny. Od svých čtyř let hraje na klavír a zpívá, což mu pomohlo k přijetí na studia v církevní škole St. John College v Cambridgi. Se školním sborem absolvoval několik koncertních cest a zúčastnil se televizních a rozhlasových natáčení. Vzhledem k podstatě této školy umí velmi dobře latinsky a vyzná se v církevních skladbách. V 18 letech získal stipendium na Guildhall School of Music and Drama. Jeho snem bylo stát se operním zpěvákem, ale nakonec od něj upustil. Stal se z něj učitel. Zprvu pracoval v Amesbury, ale později se dostal do Alexandrie v Egyptě. Zde se naučil arabsky, což se mu o několik let později hodilo při komponování skladeb k filmu *Království nebeské* (*Kingdom of Heaven*). Po několika letech se vrátil do Anglie, kde učil na škole na jihu Londýna. Po dalších pěti letech se rozhodl s učitelskou kariérou skončit.

Jeho první zkušeností s filmovou hudbou se stalo komponování pro britský thriller *Bílý anděl* (*White Angel*), který byl uveden na filmovém festivalu v Londýně v roce 1995. Ve stejném roce se seznámil se Stanleyem Myersem, který mu nabídl místo svého asistenta. Předchůdcem Gregsona-Williamse byl Hans Zimmer. Následující rok Myers zemřel a rozdělanou práci na filmu režiséra Nice Roega převzal Gregson-Williams. Setkal se s Hansem Zimmerem, který mu poskytl možnost pracovat v jeho studiu Remote Control Productions v Los Angeles. Se Zimmerem jej kromě spolupráce ve studiu pojí i jedna zajímavost, při které se tito dva skladatelé na svých postech „prostřídali“. Hudbu k filmu *Království nebeské* měl původně skládat Hans Zimmer, ale nakonec jej nahradili Gregson-Williamsem. Později se tato obměna opakovala, tentokrát v opačném pořadí v animovaném filmu *Madagaskar*. Skladatel vlastní nahrávací studio Wavecrest Music.

Harry Gregson-Williams je dvorním skladatelem režisérů Tonyho Scotta, Joela Schumachera a Andrewa Adamsona. Mezi nejznámější filmy, na kterých se svou hudbou podílel, jsou čtyři díly *Shreka*, *Bridget Jonesová: S rozumem v koncích* (*Bridget Jones: The Edge of Reason*), *Armageddon*, *X-Men Origins: Wolverine*, *Princ z Persie: Písky času* (*Prince of Persia: The Sands of Time*), *Nezastavitelný* (*Unstoppable*), *Pan Pip* (*Mr. Pip*), *Už teď mi chybíš* (*Miss You Already*) nebo *Martian* (*The Martian*). Je autorem skladby k počítačovým hrám *Call of Duty 4* a *Metal Gear Solid 4*.¹

¹ Harry Gregson-Williams: Biografie. In: ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/62400-harry-gregson-williams/>.

5. 1 Letopisy Narnie

5. 1. 1 Lev, čarodějnice a skříň¹

Začátek filmu ukazuje nálety, které provází nejen hudba, ale i zvuky letadel a shazování bomb a střelby. Zvuky jsou hlasitější než hudba, která atmosféru jen podtrhuje. Zklidňuje se až spolu s dějem, kdy se rodina Pevensiových dostane bezpečně do bunkru. Při loučení na nádraží zazní skladba *Evacuating London*, která pokračuje po celou cestu vlakem a ve filmu se několikrát opakuje (např. ve scéně, kdy jdou sourozenci navštívit pana Tumnuse nebo když se Lucinka se Zuzkou vrací k mohyle, kde zabili Aslana). V popředí se ozývají tóny klavíru, hoboje a smyčců, nad kterými zní ženský hlas. Text je v angličtině, bohužel s tak prazvláštní výslovností, že posluchač vlastně netuší, v jakém jazyce se zpívá. Skladbu provází zvuky jedoucího vlaku. Znovu se tato melodie objevuje ve scéně, kdy se všichni sourozenci dostanou do Narnie a jdou navštívit pana Tumnuse. Poté celá zazní v druhé polovině filmu, kdy Zuzka s Lucinkou přistupují k mohyle a ke kamennému stolu, na kterém byl obětován Aslan. V této chvíli nemá stejný závěr, jako v předchozích zmíněných scénách, ale pokračuje Panovou flétnou a temným duněním tub, které provází zvuk větru a puknutí kamene. Při východu slunce pokračuje jen klavírem, za jehož zvuku se navrací Aslan. Je jednou ze tří melodií, které se navrací po celý film.

Při scéně, kdy si děti hrají na schovávanou, zazní anglická jazzová skladba *O, Johnny oh, Johnny oh!* od skupiny The Andrews Sisters, která se náhle přeruší v momentě, kdy Lucinka objeví záhadnou skříň a naprosto tak vystihne neočekávanost okamžiku. Následuje pozvolné crescendo smyčců a pár tónů klavíru, ke kterým se v momentě, kdy Lucinka odhrne závěs, přidá flétna, žestě a hoboje. Poprvé zazní téma Narnie, které se opakuje v celém filmu. Tentokrát je ve skladbě *The Wardrobe*.

Využití reálných zvuků je promyšlené a dotažené do detailů. Ozývá se například i skřípění kol čarodějčína kočáru. Když jí faun hraje ukolébavku (skladba *Narnia Lullaby*), objevují se v postupné gradaci dud, smyčců, vokálů, žestí a bicích i praskání ohně, dupot kopyt, ržání koně a řev lva. Dalším příkladem je prolomení hráze, kdy do zvuku vody a tříštění ledu zaburácí žestě a bicí, které poprvé uvedou Aslanovo téma ze skladby *To Aslan's Camp*.

¹ *Letopisy Narnie – Lev, čarodějnice a skříň* [DVD]. Režie Andrew Adamson, Fórum Hungary, USA, 2005.

Jedná se o druhou navracející se skladbu. Její název napovídá, že se jedná o hudební motiv jedné z nejdůležitějších postav. Při každém Aslanově objevení se na scéně se spolu s ním rozezní i jeho téma. Poprvé je celá provedena, když Pevensiovi vcházejí do tábora, kde se se lvem poprvé setkají. Zpočátku je vítají slavnostní trubky a lesní rohy, které provází bicí. Postupně se přidávají smyčce, vokály a dřeva. Hudba dramaticky končí, než Aslan vykročí ze svého stanu. Znovu se rozjíždí v jemném postupném střídání Panovy flétny a klavíru, ke kterým se přidávají bubny, mužské vokály a smyčce. Druhé polovině skladby dominuje především hoboj. Motiv se také objevuje jako součást hudby, která zní při Aslanově obětování. Když lev přichází ke kamennému stolu, doprovází jej bubny, činely a radostné skřeky zvířat kolem něj. Vzápětí zazní lesní rohy, které přináší část jeho tématu. Hudba utichne, ale na povel čarodějnice znovu graduje a vrcholí vysokým ženským vokálem a Lucinčiným vzlykem, když čarodějnice lva probodne.

Třetím motivem je jakási obměna Aslanova tématu. Nese název *The Battle* a zazní při závěrečné bitvě o Narnii. Kromě ženských vokálů se ozývají i mužské a dominantní nástrojovou sekcí nejsou ani smyčce, ani bicí, ale žestě.

Hudba zní takřka po celý film, jen v některých částech na malou chvíli utichá. Často je jen jako velmi tichý podkres, skoro neslyšná. V dramatických a nebezpečných scénách se objevuje spojení žestí, bicích a kontrabasů. Při romantických scénériích zasněženého lesa dřevěné nástroje, především flétny, a ženské vokály. Hudební motivy zapadají do děje, který dokonale podtrhují. Gregson-Williams využívá stejný princip, jako další filmoví skladatelé – při akčních scénách je hudba hlasitá a bouřlivá, v emocionálních jemná a líbivá.

Ze všech skladeb je patrná plynulost. Ať se jedná o přechod v dynamice, z jedné skupiny nástrojů do druhé nebo mezi scénami. Skladatel má velký cit pro dramatičnost. Dokonalé je hudební pojetí chvíle před bitvou. Záběr ukazuje pohled z hory, na které Edmund sleduje střet pod sebou. Zazní Aslanovo téma, nepřátelé se k sobě rozběhnou, záběr i hudba se zpomaluje a než dojde ke střetu, ozývá se jen tlukot srdce. Následně do sebe narazí první protivníci a vřava bitvy se rozezní naplno. Obdobná je scéna, při které se do bitvy přidává Aslan. Petr s čarodějnici se blíží k sobě. Objevuje se nová melodie se spoustou běhavých prvků ve smyčcích. Když Petr vidí Edmunda, který je zasažen šípem, hudba jakoby utichá. Vzápětí se však hudba navrácí s motivem *To Aslan's Camp*, kterou o chvíli později následuje vstup Aslana. Hudba se ještě více dramatizuje a zrychluje snahou čarodějnice Petra zabít a snahou Aslana dostat se k nim.

V momentě, kdy lev skočí na čarodějnici a přišpendlí ji k zemi, hudba utichá. Rozezní se až ve chvíli, kdy je čarodějnice mrtvá. Naposledy se motiv objeví, když se Pevensiovi už jako dospělí prohání lesem na koních a narazí na lucernu.

Závěrečné titulky a scénu, kde se před skříní setkají Lucinka a profesor, provází skladba *Can't Také It In* zpěvačky Imogeny Heap.

5. 1. 2 Princ Kaspian¹

Stejně jako v prvním díle, i zde zazní hudba od prvního záběru kamery. Na rozdíl od předchozího filmu je častěji využívána jen jako hudební kulisa a reálné zvuky zní, jako by byly přímo ve skladbách. Ať se jedná o dupot kopyt, ržání koní, ohňostroj nebo cákání vody, znějí stejně hlasitě, jako samotné skladby. Celkově je hudba temnější, dramatičtější a hodně rytmická. Bicí a žestě jsou využívány daleko víc než v prvním díle. Naopak jemnější nástroje, jako dřeva nebo klavír, využil skladatel málo. Snad jako kontrast k sólovým hlasům v předchozím díle zde zaznívají sbory.

Časté je využití známých motivů z prvního filmu. Skladba *Evacuating London* zazní v momentě, kdy se sourozenci znovu objeví v Narnii, přímo pod zříceninou svého paláce Cair Paravel. Aslanovo téma se objevuje ve scéně, kdy král Miraz hledá odpovědi o uprchlém princovi Kaspianovi u jeho učitele Cornelia, který mu vypráví o rohu královny Zuzany. Zde se protíná minulost s přítomností, proto se prolíná staré téma s novým. Tento postup opakuje Gregson-Williams takřka po celý film. Celá skladba zazní, když kentauři vzdávají Pevensiovým hold a sourozenci vstupují do podzemní skrýše, ukrývající kamenný stůl. Znovu motiv zazní až po závěrečné bitvě, kdy se Zuzka, Edmund, Petr a Kaspian setkají s Aslanem a Luckou.

Ve filmu se objevují i nové skladby. Například, když děti hledají své oblečení a zbraně v kobce u svého paláce, provází je melodie *The Kings and Queens of Narnia*. Slavnostní začátek dominantního lesního rohu, žestí, smyčců a pikoly vystřídá mollové provedení Aslanova tématu. Smutný závěr podtrhuje Lucinčina slova, která si uvědomí, že jejich přátelé jsou dávno mrtví.

Motiv, který by snad mohl charakterizovat celý díl, a který se v průběhu filmu navrácí, se objevuje v čase 01:12:38, kdy Narniané proniknou do hradu a bojují s Telmaríny. Těžko však říci, o jakou skladbu se jedná. Při poslechu soundtracku k filmu se danou skladbu nepodařilo nalézt. Závěrečnou scénu návratu sourozenců do jejich vlastního světa lidí provází skladba *The Call* zpěvačky Reginy Spector.

¹ *Letopisy Narnie – Princ Kaspian* [DVD]. Režie Andrew Adamson, Walt Disney Pictures, USA, 2008.

6 Patrick Doyle

Narodil se 6. dubna 1954 v Uddingstonu ve Skotsku. V roce 1974 dokončil studium na Královské skotské akademii hudby a dramatu. Několik let se věnoval vyučování hry na klavír. Jeho první skladby z roku 1978 zaznamenaly úspěch a on se začal naplno věnovat komponování.¹ Složil hudbu pro několik rozhlasových, televizních, divadelních a filmových projektů. Vyzkoušel si i herectví.

V roce 1987 se stal skladatelem a hudebním ředitelem Renaissance Theatre Company. Doyle je autorem veškeré hudby k shakespearovským filmům.² V této skupině se seznámil s režisérem Kennethem Branaghem, s kterým vytvořil oblíbenou režisérko-skladatelskou dvojici. Doyle složil hudbu k Branaghově představení *Jindřich V.*, a k filmům *Znovu po smrti (Dead Again)*, *Mnoho povyku pro nic*, *Hamlet*, *Sen noci svatojánské*, *Král Lear*, apod.³

V roce 1997 byla Patricku Doyleovi diagnostikována leukémie. Dokončil hudbu k filmu *Velké naděje (Great Expectations)* a k animované pohádce *Kouzelný meč – Cesta na Camelot (Quest for Camelot)*. Po úspěšném vyléčení se pustil do dalších projektů. Mezi jeho nejslavnější projekty patří *Indočína (Indochine)*, *Rozum a cit (Sense and Sensibility)*, *Deník Bridget Jonesové (Bridget Jones's Diary)*, *Kouzelná chůva Nanny McPhee (Nanny McPhee)*, *Thor*, *Zrození planety opic (Rise of the Planet of the Apes)*, *Rebelka (Brave)* nebo *Jack Ryan: V utajení (Jack Ryan: Shadow Recruit)*, aj. Celkem má na svém kontě přes 40 filmů a je spojován se jmény jako George Fenton nebo James Horner.⁴ Kromě režiséra Kennetha Branagha spolupracuje Doyle s Regisem Wargnierem, Angem Leem, Mikem Newellem nebo Robertem Altmanem.

Podporuje nadaci *Leukaemia Research Foundation*, která se zabývá rakovinným onemocněním krve. V rámci podpory tohoto projektu zazněla Doylova hudba na koncertě *Music from the Movies* v roce 2007. Při oslavách Doylových 60. narozenin zahrál jeho skladby Londýnský symfonický orchestr na koncertě v Barbicanu.

¹ Patrick Doyle. ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/62994-patrick-doyle/>.

² COOKE, Mervyn. *Dějiny filmové hudby*. Praha: Casablanca, 2011. s.182.

³ Patrick Doyle. *Filmtrack: Modern soundtrack reviews* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.filmtracks.com/composers/doyle.shtml>.

⁴ Patrick Doyle. *Famous composers* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.famouscomposers.net/patrick-doyle>.

Za svou práci získal Doyle několik Oscarů, Zlatých glóbulů, ocenění Satellite Award, Saturn Award, ocenění za nejlepší světový soundtrack, apod.¹ K jeho koncertním skladbám patří *Tam O Shanter* pro školní orchestr, houslový koncert *Corarsik*, cyklus chorálových písní *The Thistle and the Rose*, kterou objednal princ Charles na počest 90. narozenin se matky, královny Alžběty II., koncertní suita *Impressions of America*, aj. Doyle je patronem National Schools Symphony Orchestra.²

6. 1 Harry Potter a Ohnivý pohár³

Film začíná za soumraku. Temnotu, která je z něj patrná, podtrhuje hodně rytmická skladba s vysokými tóny flétny a houslí. Po chvíli se trochu utiší a prim flétny přebírá hoboje. Objevuje se *Hedwig's Theme*, ale v mollové tónině a hlavně ve smyčcích. Celé téma je upraveno, pod vysokými tóny houslí spíše štěkají, než hrají, dřeva. Tato úprava udává směr celému dílu. Doyle ve svých kompozicích využil především houslí, fléten, hoboje a fagotů. A patrně k odlišení od předchozích filmů, využívá velké množství bicích nástrojů, především bubnů a tympanů. Ve filmu jsou také důraznější trumpety. Například při slavnostním objevení přenášedla a odletu na famfrpálové hřiště.

Velmi temný začátek filmu končí vraždou mudly Franka. Jeho křik se mísí se zvukem pištění čajové konvice. Ten se protahuje do další scény, kdy Hermiona budí Harryho. Takovýto typ doprovodu mezi přechody je zde využit velmi často. Při propojení jednotlivých částí hudba nevplouvá do další melodie. Jen jako by přeznívala z předchozí scény a po malé chvílce končí. Princip je patrný v čase 21:58, kdy se ředitel Karkarov plíží do Velké síně a vzápětí vidíme hodinu Obrany proti černé magii. Dalším příkladem je propojení Harryho rozhovoru se Siriusem a vyláskování s Nevillem u jezera (43:35). V 96. minutě skladba přeznívá z části setkání Pošuka se Skrkem do scény, kde se Hagrid a trojice prochází v Zapovězeném lese. Když Harry v čase 01:39:24 propadne Myslánkou, melodie zaniká v jeho křiku.

Druhou variantou je tichý střih, kdy mezi scénami hudba nezní vůbec. To je patrné v 86. minutě, kdy Neville mluví o žaberníku, v 97. minutě, kdy Harry najde mrtvého Skrka nebo při rozhovoru s Brumbálem a loučení s návštěvníky (02:15:21). Tato verze

¹ Patrick Doyle Biography. *DoDooDad* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://dodoodad.com/patrick-doyle-biography/>.

² Patrick Doyle. *Filmtrack: Modern soundtrack reviews* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.filmtracks.com/composers/doyle.shtml>.

³ *Harry Potter a Ohnivý pohár* [DVD]. Režie Mike Newell, Warner Bros. Pictures, Velká Británie, 2005.

se naštěstí ve filmu nevyskytuje příliš často. Zní poněkud nepřírozně. Přechody mezi nástroji jsou naopak neuvěřitelně přirozené. Doyle dokázal proplout z flétny do trubky a do bicích naprosto neslyšně. Také slavnostní fanfáry trubek a vzápětí pozounů při vítání cizinců v 15. minutě, zní plynule.

Pozitivně laděných, veselých, až skočných melodií je v *Ohnivém poháru* málo. První se objevuje zpočátku filmu, kdy Weasleyovi, Harry a Hermiona odcházejí z Doupěte. V ranním svítání spolu vedou rozhovor hoboje a fagot, které doprovází zpěv ptáků. Později se přidá flétna a lesní rohy. Posluchačsky přitažlivá je skladba s irskými melodiemi a tóny dud. Ta zazní v táboře famfrpálových fanoušků. Střídá se po celou část famfrpálového mistrovství se slavnostními žesti, rytmickými kotly a křikem diváků při skladbě *Quidditch World Cup*. Tyto kombinace pokračují i při oslavách vítězství. Přestávají až při útoku Smrtijedů v 10. minutě. Skladba náhle končí a o chvíli později se ozývá jen křik, kouzla a dupot prchajících nohou.

I rádobý veselé skladby jsou temnějšího charakteru. Skotačivá melodie ve flétně a hoboji při výkladu o kletbách, které se nepromíjí (24:01), je temnější díky činelům a hlubokým tónům žestí. Snad je to předzvěst debaty o Smrtijedech, která následuje. Melodie je v těchto situacích především hodně roztrhaná. Ozve se pár tónů, najednou je konec. Znovu se hudba rozezní, ale vzápětí opět ustane. Snad jediná veselejší skladba, která by nebyla obměnou Williamsových melodií nebo neměla za vzor irské písně, je valčík v 65. minutě. Jedná se o skladbu *Neville's Waltz*, při které učí profesorka McGonagallová žáky Nebelvíru tančit. Také, když se Harry vynoří z jezera, hraje slavnostní hudba, ovšem jen na krátký čas a po necelé minutě ji vystřídá ticho. Ne všechny skladby jsou mollové. Přesto tak působí. Skladbu *Harry in Winter* v čase 01:09:16 hrají smyčce v dur a k tomu jim cinká triangel. Jasnost nástrojů přebíjí neskutečná táhlost tónů.

Veselejší nádech má melodie, se kterou schází po schodech ke svému tanečnímu partnerovi Hermiona. Ta je v mohutnějším obsazení smyčců, které hrají tenuto, přesto v hybnějším tempu a končí ve vysokých tónech houslí a dřev. Následují slavnostní fanfáry trubek, ke kterým se přidá zbytek orchestru. Při tanci hraje valčíková melodie *Potter Waltz*. Kompozici přehluší rockový song skupiny Sudičky (*Do the Hippogriff*). Tím ples prakticky končí a končí také část relativně veselých, skotačivých skladeb. Po zbytek filmu se objeví jen při Harryho setkání s Uršulou, kterému dominují flétnové běhy, hlubší tóny hoboje a tamburína. A dále jako skladba *Hogwart's March* před začátkem posledního úkolu v čase 01:45:49. Poněkud komicky v této scéně působí

kouzelné hudební nástroje. Zvuk mají běžných žestí, ale místo jednoho korpusu mají lesní rohy i tuba tři. Také trumpety jsou upravené, vývod hráčům trčí nad hlavy. Pochod hraje i při návratu z bludiště v 124. minutě.

Hudba ustává jen ve chvíli, kdy je kolem tolik zvuků, že to divák nepostřehne. Poprvé, kdy si divák uvědomí, že hudba nehraje, je čas 11:05, kdy neznámý muž prochází spáleným tábořištěm a vypustí Znamení zla. Hudební pauzy jsou nejvýše minutové a vložené do vhodných scén. Například při ředitelově proslovu (15:50), na hodině Obrany proti černé magii (22:18), při tribunálu s Karkarovem (01:40:06), atd. V několika málo částech nejsou slyšet ani okolní zvuky. Ve 35. minutě, kdy učitelé řeší Harryho zapojení do turnaje nebo o minutu později, když se Harry hádá s Ronem. Asi nejdelší pauzou je rozhovor Harryho s Brumbálem v 134. minutě. Více než dvě minuty zaznívá jen mluvené slovo. Skladby často začínají nebo končí ve chvíli, kdy někdo mluví. Pravděpodobně proto, aby nebyl patrný začátek či konec.

Posluchač má pocit, že se skladby neustále točí dokola. Jako by se neobjevovalo žádné nové téma. Často se jedná jen o jakýsi shluk tónů v několika nástrojích. Motivy předešlých dílů se v tomto filmu takřka nevyskytují. Doyle využil jen Hedvičino téma. Poprvé zazní na začátku příběhu, podruhé ke konci první poloviny. Tentokrát je téma v hobojích. Přesto nezní úplně čistě, jako u Williamse. Má temný nádech, snad díky pozměněnému doprovodu. Hrají smyčce, ale nejsou plynulé a jen v pravidelných intervalech překřikují melodii. Ani prací s dynamikou se Doyle Williamsovi nevyrovnal. Neobjevuje se žádné rafinované propojení většího a menšího crescenda.

Děj filmu je temný a hudba mu tedy musí odpovídat. Na druhou stranu jsou chvíle, kdy se příběh projasní a tam by se hodily odpovídající melodie. Jedná se především o scény s Weasleyovic dvojčaty, s Uršulou nebo s Nevillem. Doyle je neuměl využít a zvolil buď stejný typ hudby, jako u jiných částí nebo skladby vůbec nezapojil.

V rámci možnosti přiblížit hudbu z Harryho Pottera žákům, byl vydán sešit, obsahující známé melodie. Na přiloženém CD je nahrán orchestrální doprovod. Z prvních tří dílů ságy je v sešitě uvedeno sedm nejznámějších melodií. Následující tři skladby jsou Patricka Doylea. Jedná se o *Harry in Winter*, *Hogwarts' Hymn* a *Hogwarts' March*.¹ Kromě poslední zmíněné kompozice jsou ostatní dvě ve filmu velmi nevýrazné a hráč těžko zařadí, do které části filmu patří. I to charakterizuje, jak moc jsou Doyleovy skladby průrazné a zapamatovatelné.

¹ ARRANGED BY BILL GALLIFORD a ETHAN NEUBURG AND TOD EDMONDSON. *Selections from the Harry Potter complete film series: instrumental solos*. Van Nuys, CA: Alfred, 2012.

7 James Horner

James Roy Horner se narodil 14. srpna 1953 v Los Angeles. Jeho otec byl umělecký ředitel a scénograf, který získal Oscara za práci na filmu *Dědička (The Heiress)* a *Hazardní hráč (The Hustler)*.¹ Svá hudební studia začal James na Královské hudební akademii v Londýně, kde jej učil György Ligeti. Poté se přestěhoval do Kalifornie, kde na tamní univerzitě nejprve studoval a posléze i učil hudební teorii.

Jeho skladatelské začátky jsou spojovány se skladbami pro studentské filmy, o které jej požádal Americký filmový institut. Pracoval na několika béčkových akčních filmech producenta Rogera Cormana a jeho studia New World Pictures.² Poté přešel k hororovým filmům, z nichž nejznámější je *Děs přichází z hlubin (Humanoids from the Deep)*. Jeho prvním velkým projektem byla hudba pro film *Star Trek II: Khanův hněv (Star Trek: Wrath of Khan)* z roku 1982. Úspěch filmu mu otevřel cestu k dalším filmovým nabídkám a spolupracím, například s Londýnským symfonickým orchestrem. Následovaly filmy *Planeta Krull (Krull)*, *Star Trek III: Pátrání po Spockovi (Star Trek III: The Search for Spock)*, *Vetřelci (Aliens)*, *Jméno růže (The Name of the Rose)*, *Americký ocásek (An American Tail)*, *Případ Pelikán (The Pelican Brief)*, *Legenda o vášni (Legends of the Fall)*, *Statečné srdce (Braveheart)*, *Apollo 13*, *Troja (Troy)*, aj.³ V roce 1997 přijal nabídku ke kompozici hudby pro film *Titanic*. Snímek měl velký úspěch a vynesl mu tři ceny Grammy, dva Zlaté glóby a dva Oscary. Soundtrack z filmu je dodnes jedním z nejprodávanějších.

Horner byl autorem hudby k více než 100 filmům. Spolupracoval s režiséry Georgem Lucasem, Stevenem Spielbergem, Jamesem Cameronem, Oliverem Stonem, aj. Podle vlastních slov se vždy snažil pochopit přání a cítění režiséra nebo producenta, aby ve finále nesložil hudbu, která se jim nebude líbit.⁴ Jeho jméno má v oblasti filmové hudby velké ohlas. Napsal znělku k 75. výročí Universal Pictures, kterou studio používalo mezi lety 1990 – 1997, a prakticky všechny znělky televizní stanice CBS.⁵

¹ James Horner obituary. *The guardian* [online]. 2015 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/film/2015/jun/23/james-horner>.

² James Horner: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: http://www.imdb.com/name/nm0000035/bio?ref=nm_ov_bio_sm.

³ James Horner. *ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/61016-james-horner/>.

⁴ GAREL, Alain. François PORCILE. *Hudba a film*. Praha: Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění, 1999. s.220.

⁵ James Horner: Životopis. *Osobnosti.cz* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://zivotopis.osobnosti.cz/james-horner.php>.

V jeho hudbě je patrný vliv Dmitrije Šostakoviče, Benjamin Brittena, Sergeje Prokofjeva, Thomase Tallise, Jerryho Goldsmitha a Johna Williamse. Často byl obviňován z vykrádání témat jiných. James Horner byl žalován za zneužití témat Raymonda Scotta ve filmu *Co je malý, to je hezký* (*Honey, I Shrank the Kids*), za využití námětu Benjamin Brittena z filmu *Válečné requiem* (*War Requiem*) nebo za inspiraci dílem Ralpa Vaughana Williamse *Fantasia in a Theme by Thomas Tallis*. Důvodem těchto „inspirací“ je možná lhůta dokončení díla. Horner byl často najímán jako náhradní skladatel. V první fázi má komponista přibližně osm týdnů, aby složil hudbu pro daný film. Náhradníci mají okolo poloviny.¹ Horner byl držitelem několika ocenění, včetně čestného uznání Maxe Steinera za výjimečné úspěchy v oblasti filmové hudby a mnoha dalších nominací.²

V jeho dílech je zjevná obliba využívání trombónů v kvintakordech ve vzdálenosti do tritónu³, sborů a keltské a irské hudby.⁴ Snažil se, aby jeho hudba zachycovala a podněcovala emoce, které by měl divák při pohledu na scénu ve filmu cítit.⁵ Kromě hudby k filmu složil i klasický koncert *Spectral Shimmers, Conversations, Double Concerto for Violin and Cello*⁶, koncert pro čtyři lesní rohy, aj.⁷

James Horner zemřel 22. června 2015 poblíž Santa Barbary, když se zřítil se svým soukromým jednomístným letadlem, které pilotoval.⁸

7. 1 Avatar⁹

Hudba začíná ještě předtím, než se objeví obraz. Vokál provází údery bubnů na pozadí černé obrazovky. Nepřestávají ani po začátku filmu, kdy se objevují letecké záběry lesů. Vokál ustupuje hlasu vypravěče, ale bubnování pokračuje, jen postupně

¹ COOKE, Mervyn. *Dějiny filmové hudby*. Praha: Casablanca, 2011. s.293.

² James Horner: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: http://www.imdb.com/name/nm0000035/bio?ref=nm_ov_bio_sm.

³ COOKE, Mervyn. *Dějiny filmové hudby*. Praha: Casablanca, 2011. s.494.

⁴ James Horner obituary. *The guardian* [online]. 2015 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/film/2015/jun/23/james-horner>.

⁵ James Horner: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: http://www.imdb.com/name/nm0000035/bio?ref=nm_ov_bio_sm.

⁶ James Horner: Životopis. *Osobnosti.cz* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://zivotopis.osobnosti.cz/james-horner.php>.

⁷ James Horner obituary. *The guardian* [online]. 2015 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/film/2015/jun/23/james-horner>.

⁸ Oscarový autor hudby k Titaniku James Horner se zabil v letadle. *IDNES.cz* [online]. 2015 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: http://kultura.zpravy.idnes.cz/zemrel-horner-skladatel-filmu-titanic-dxv-/hudba.aspx?c=A150623_091230_hudba_spm.

⁹ *Avatar* [DVD]. Režie James Cameron, 20th Century Fox, USA, 2009.

graduace. Hudba končí zároveň se ztemněním obrazovky a dramatickou pauzou ve vyprávění. Skoro celou první půlhodinu je hudební vložka charakterizována častým crescendem a následným decrescendem. Kopíruje situaci ve filmu, kdy je hlasitější ve scénách bez dialogu a naopak kulisou, když postavy hovoří. Většinou skladby navazují jedna na druhou, přechody mezi nimi jsou nepatrné. Nekončí náhle, ale postupně zeslabují, což je přirozenější. Posluchač přechody nepostřehne, pokud se na ně nesoustředí. Tento princip je Hornerem využíván po celý film.

Hudba přestává ve chvíli, kdy má posluchač zpozornět a soustředit se jen na to, co postavy říkají. Jedná se například o scény, kdy Jake mluví do kamery (09:35, 01:00:00), kdy se spolu s ostatními vědci baví u oběda (49:20) nebo když po něm velitel žádá hlášení (01:18:48) a promlouvá k vojsku (02:05:34). Další hudební přestávka se objeví v čase 31:40 až 32:25. Při napínavé scéně Jake prochází lesem a opatrně a tiše sleduje, zda na něj nechce zaútočit další zvíře. Autor vystihl atmosféru děje a raději zvolil ticho, které v divákovi vyvolává větší napětí. Zvolna se rozezná až ve chvíli, kdy mystické stvoření zabrání domorodé princezně Neytiri Jaka zastřelit.

Ve skladbách jsou využity kromě nástrojů i zvuku počítačů, letadel, vrtulníků a dalších strojů, tekoucí vody a jiných zvuků přírody. V kombinaci s nimi pak působí scény věrohodněji. Samotná hudba je sice v pozadí, takřka neslyšná, ale komponována tak, aby k okolním zvukům ladila, podtrhovala je a zároveň nestrhávala divákovu pozornost na sebe. Primárními nástroji jsou bicí a v emocionálně vypjatých skladbách smyčce. Ve skladbách chybí větší zastoupení dechových nástrojů. Tyto nástroje slouží spíše jako doplnění sekce bicích a smyčců, nejsou využívány samostatně. Výjimkou je scéna v čase 16:33, kdy se Jake dostane do těla Avatara a poprvé v něm otevře oči. Na chvíli zazní sólo flétny, záhy je však vystřídána opět bicími, které pomáhají dramatizovat scénu, kdy Jake nedokáže Avatarovo vysoké tělo kontrolovat. Žestě jsou výrazněji využity až skoro po půlhodině filmu, při útěku Jaka před zvířetem tanatorem. Stále však nejsou samostatné, ale ve výrazném doprovodu bubnů.

Ve chvílích, kdy se na scéně objeví létající semena posvátného stromu, nebo-li hodní duchové, začnou se ozývat především zvonky, vibrafon, Panova flétna a vysoké tóny smyčců. Hudba tak podtrhuje duchovní atmosféru, kterou scény (např. ve 37., 41., 63., 83. nebo 118. minutě) evokují.

Skladby nemají výrazné motivy, které by si divák snadněji zapamatoval, na rozdíl od *Hvězdných válek* nebo *Pána prstenů* to ovšem v tomto filmu není na škodu. *Avatar* má prozatím jen jeden díl, divák v něm nepotřebuje zapamatovatelná témata, která by si

později mohl s něčím spojit. Tím se z hudby v tomto filmu stává jen jakási doplňující položka, která zajišťuje, že ve filmu není ticho a že jsou jednotlivé scény nějak propojeny. Mezi výraznější a dobře zapamatovatelné skladby patří v čase 42:15 *Pure Spirits of the Forest*, v čase 59:17 *Jake's First Flight* nebo *Climbing Up Iknimaya – The Path to Haven* v čase 01:05:20, která byla využívána i v trailerech k filmu.

Efektní je kontrast mezi skupinami žestí, bicích s činely a elektronicky upravenými zvuky, a flétnami, smyčci, bubínky a drnkacími nástroji. První skupina se pravidelně ozývá ve scénách s lidmi, druhá pak ve scénách s domorodci a krásami planety Pandora. V bojových scénách se tyto skupiny spojují a navzájem prolínají a doplňují. Poprvé se objeví přibližně v polovině filmu (01:25:34) a poté při závěrečné bitvě (02:10:01). V obou případech jsou k hudbě přidány reálné zvuky letadel, výstřelů a výbuchů.

Ve filmu není kromě již zmiňované dramatické pauzy na začátku nikdy ticho. Stále hraje hudba nebo postavy mluví. James Horner údajně k filmu pomocí počítače vytvořil nové a unikátní zvuky hudebních nástrojů.¹ Závěrečné titulky provází skladba *I See You*, kterou nazpívala Leona Lewis.² Název se překládá jako „zřím tě“, což je výraz, který se objevuje několikrát během celého filmu a znamená „vidět někoho“, ale i „vnímat někoho všemi smysly“.

¹ 10 VĚCÍ, CO JSTE NEVĚDĚLI O FILMU AVATAR. *JPM: Jen pro muže. cz* [online]. [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.jenpromuze.cz/manual/culture-club/13088-10-veci-co-jste-nevedeli-o-filmu-avatar>.

² Leona Lewis: Životopis. *Osobnosti.cz: tiscali.cz* [online]. 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://zivotopis.osobnosti.cz/leona-lewis.php>.

8 Alexandre Desplat

Narodil se 23. srpna 1961 v Paříži. Jeho matka je řeckého původu, otec Francouz. Na klavír začal hrát v pěti letech, později přidal i trumpetu a příčnou flétnu. Kromě klasického hudebního vzdělání se zaměřil na studium brazilské a africké hudby. Skladby tohoto žánru nahrál v Brazílcem Carlinhos Brownem a africkým hudebníkem Rayem Lemou. Věnoval se komponování pro film, televizi a později i divadelní společnost La Comédie Française. Pro dráhu skladatele filmové hudby se rozhodl poté, co si poslechl soundtrack k filmu *Hvězdné války* od Johna Williamse.¹ Zpočátku spolupracoval s francouzskými režiséry Philippem de Brocou, Francisem Girodem, aj. Díky úspěchu jeho hudebního aranžmá *Dívka s perlou* (*Girl with a Pearl Earring*) režiséra Petera Webbera, se o něj začali zajímat i hollywoodští režiséři.

V roce 2010 jej oslovil režisér David Yates, aby stvořil hudbu k posledním dvěma částem ságy Harry Potter, s názvem *Relikvie smrti* (*The Deathly Hallows*). Jelikož byla druhá část posledním dílem „potterovek“, vynesla tvůrcům dostatek financí i prestiže. Do roku 2017 se *Relikvie smrti – 2. část* drží na osmém místě nejnavštěvovanějších a nejvýdělečnějších filmů století.² K dalším Desplatovým projektům patří *Casanova*, *Barevný závoj* (*The Painted Veil*), *Zlatý kompas* (*The Golden Compass*), *Podivuhodný případ Benjamina Buttona* (*The Curious Case of Benjamin Button*), *Fantastický pan Lišák* (*Fantastic Mr. Fox*), *Králova řeč* (*The King's Speech*), *Grandhotel Budapešť* (*The Grand Budapest Hotel*), *Dánská dívka* (*The Danish Girl*), atd.³

Za svou práci získal Alexandre Desplat ocenění Stříbrný medvěd, César, Award, Deutche Filmakademie, Krakow Film Music festival, Grammy, Oscar, Satellite, Zlatý glóbus, aj. Je schopný stvořit filmovou hudbu za velmi krátkou dobu. Například k filmu *Královna* (*The Queen*) nebo *Kód Enigmy* (*I did the Imitation Game*) zkomponoval hudbu za tři týdny.

¹ Presentation. *Alexandre Desplat* [online]. 2017 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.alexandredesplat.net/us/bio-e.php>.

² Nejúspěšnější filmy. *Kinomaniak* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://kinomaniak.cz/nejuspesnejsi-filmy/celkem/historie/>.

³ Filmography. *Alexandre Desplat* [online]. 2016 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.alexandredesplat.net/us/filmo-e.php>.

Mimo filmovou hudbu složil *Koncertantní symfonii pro flétnu a orchestr*, inspirovanou Debussyho operou *Pelleas a Melisanda*, a hudbu k opeře *Žebrácká opera (L'Opéra des Gueux)*¹, krátkým filmům a televizním pořadům.²

8. 1 Harry Potter a Relikvie smrti

8. 1. 1 Relikvie smrti, 1. část³

Těžko identifikovatelný zvuk ze začátku filmu se vzápětí ukáže jako odpadávání zrezivělých částí nápisu Warner Bros Picture. Následuje část *Hedwig's Theme* v originálním Williamsově obsazení. Ustává v momentu záběru na nového ministra kouzel. Melodie je utnutá ministrovou řečí, ale o to je efektivnější. Dále se rozvíjí rytmická melodie ve smyčcích, s táhlými tóny lesních rohů a flétnami ve třetí oktávě. Výrazné violoncello provází mazání paměti Grangerových. K němu se postupně přidávají violy a trubky. Melodie pokračuje a propojuje vcelku rychle se střídající scény na plátně. Postupně skladba vplouvá do jiné, ještě rytmičtější, s mužskými vokály a občasnými tóny xylofonu. Kromě hobojů, saxofonů a klarinetů se ozývají prakticky všechny orchestrální nástroje. Hudba končí dlouhým tónem jednoho nástroje a jeho postupným crescendem. Když Voldemort mluví o stejném jádru jeho a Harryho hůlek, zazní velmi tichý, přesto jasně slyšitelný nepřírozený interval žestí. Doplnují je střídavé vzdechy pozounů, lesních rohů a tub, pod kterými se po chvíli ozvou smyčce. Vzdechy jsou ve scéně velmi efektivní. Diváka tahají za uši, stejně jako Voldemortův proslov. Smyčce podtrhují temnotu a drama scény. Nabývají na síle a končí ve chvíli zabití učitelky Studia mudlů. Následuje další skladba, která graduje spolu s blížícím se hadem Nagini a přetrvává do další scény, kde postupně uvadá.

Na rozdíl od předchozích skladatelů využívá Desplat i klavír. Ten lze poprvé zaslechnout v dojemné scéně loučení Harryho s Dursleyovic domem. Dále v čase 30:36 při čtení Brumbálovy závěti a předávání Zlatonky. Nebo když Hermiona učí Rona skladbu *Pro Elišku* (47:24). Nástrojové oživení přichází v podobě harfy. Ta je dominantní při kouzelné proměně mnoholicného lektvaru. Proměna členů Fénixova

¹ Other works: Stage music. *Alexandre Desplat* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.alexandredesplat.net/us/scene-e.php>.

² Other works: Television. *Alexandre Desplat* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.alexandredesplat.net/us/tv-e.php>.

³ *Harry Potter a Relikvie smrti – část I* [DVD]. Režie David Yates, Warner Bros., Velká Británie, 2010.

řádu je charakterizována nátryly fléten a ženskými vokály, stoupajícími do čím dál vyššího tempa.

Skladatel hojně využívá trubek a pro větší drama bubny. Ty jsou dominantní v bojových scénách. Např. v počáteční bitvě, kdy Smrtijedi hledají pravého Harryho, při přistávání Hagridovy motorky, nebo když medailon s viteálem pokouší Rona (01:41:48). V takových chvílích jsou ostatní nástroje přehlušeny, sem tam se ozvou výkřiky fléten. Smyčce jsou důrazné a dominantní hlavně ve smutných scénách, v záběru na zraněného George (21:35), při návštěvě hřbitova (01:26:23), či v čase 02:10:04 a smrti Dobbyho. Typická jsou pro Desplata sforzata. Při honbě za Hagridovou motorkou jsou nejprve v žestích a posléze ve flétnách. Následuje úplné utišení a neznělé intervaly ve vysokých tónech fléten, vystihující přilet Voldemorta.

Začátky skladeb jsou nenápadné. Nejprve se ozve jeden nástroj a skoro vzápětí se přidají další. Konce bývají provedeny v opačném sledu. Pokud zazní hudba jinde, než při zvyšování drama, je hodně tichá a nenápadná. Takto se projevuje v čase 28:13 při čtení Brumbálovy závěti, když Harry prohledává Siriusův dům (42:05), v 110. minutě při příběhu tří bratří, apod. Mezi scénami se objevují snad všechny přechody, které lze vymyslet. Hudba přeznívá do následující scény při boji na svatbě a přemístění na ulici. Také ve 43. minutě při čtení textu z medailonku a nalezení R.A.B. Nebo mezi scénou, kdy Hermiona přiznává, že zlomila Harryho hůlku a objevení stříbrné laně (01:35:08). Druhým typem přechodu je hudební ticho. Ve druhé polovině 27. minuty se na zahradě Doupěte ozývá hlas pana Weasleyho, který přeznívá do následujícího záběru, kde venku Weasleyovi staví stany. Harryho sen o Voldemortovi a jeho probuzení (41:52) je také v tichu. Stejně tak přeměna ve výtahu a stříh na soudní síň (58:56) nebo v čase 02:09:38 útěk z Malfoyovic sídla a smrt Dobbyho. Dále může melodie přirozeně přecházet do jiné. Tato varianta se objevila ve scénách čtení závěti a svatby Billa a Fleur. Dále při pohřbení Dobbyho a v posledním záběru na otevírání Brumbálovy hrobky. Poslední možností je začátek skladby v předchozí scéně, kdy se v té následující rozjede naplno. Tak jsou charakterizovány časy 49:53, kdy Mundungus přiznává, komu prodal medailon a trojice proniká na Ministerstvo. Také v čase 01:18:24 odchod Rona a následující ráno bez něj. Nebo chycení trojice lapky a zjetí v Malfoyovic sídle (02:01:26).

Skladby i jejich obsazení jsou po celý film více méně stejné. Oživení nastává v podobě irských melodií na svatbě Fleur a Billa v čase 31:38. Jedná se snad o jakousi upomínku na *Ohnivý pohár*, kdy hrály při famfrpálovém mistrovství. Housle, dudy

a kytara zní za stálého vytleskávání. Přidává se zobcová flétna, která po chvíli ustupuje a zase se přidává. Kompozice vynikne díky tichu kolem, mluvené slovo následuje skoro po minutě. Skladba má jako jediná z celého filmu přesný a zřetelný konec. Další oživení přichází v 56. minutě, kdy Harry upustí děsivé dělobuchy a ty vydávají zvuky rány z děla a klaksonu. Vše zapojené do dunění kotlů a jednoho tónu kontrabasů. Ten pokračuje dál, ale přidává se harfa a postupně i smyčce a trumpet, když Harry prohledává kancelář Umbridgeové. Zajímavé je i zakomponování zpívané skladby z rádia, na kterou Harry a Hermiona tančí v čase 01:20:03. Postupně přidává na zřetelnosti, až zní, jako by byla kapela přímo ve stanu.

V některých chvílích bývá ve filmu takřka úplné ticho. Například, když Harry sedí na posteli a vzpomíná na Brumbála mezi 10. – 11. minutou. Nebo když hrdina odchází z Doupěte (23:36 – 24:02). Tiché kroky, šustění kouzla a Hermionin výkřik jsou jediné, co provází příchod trojice na Grimmauldovo náměstí. Nocování v lese v čase 01:09:58 ruší šum rádia a prasknutí větvičky. Hudba utichne i v 82. minutě, při pohledu z výšky na stan a hornatou okolní krajinu. Mezi skladbami jsou větší pauzy než v předchozích dílech. Nástroje bývají mnohdy tak nevýrazné a nenápadné, že si divák ticha nevšimne, není-li úplné. Bez zvuků i bez mluveného slova najednou.

Hudba nezní tak temně jako třeba ve čtvrtém díle (ač je děj nebezpečnější), spíš je dramatická. Velmi často skladatel užívá neznělých intervalů. Dominantními nástroji v orchestrálním shluku jsou často trubky a flétny. Mnohdy jakoby zazní známý motiv Johna Williamse (nejčastěji *Hedwig's Theme*), který ale přejde v něco úplně jiného.

Film opět nekončí Hedvičiným tématem. V díle se nevyskytují charakteristické melodie, které by se navracely nebo si je divák mohl spojit s nějakou postavou. O to víc se může soustředit na děj. Melodie vystihují příběh a v tomto případě to bohatě stačí.

8. 1. 2 Relikvie smrti, 2. část¹

Začátek filmu doprovází zvuky otevírání hrobky, spolu s občasným zabubnováním. Melodii začnou po chvíli vytvářet housle a ženský vokál. Celou dobu pod nimi hrají kontrabas a violoncello dlouhý tón. Kompozice pokračuje v první scéně v Dobbyho hrobem. Po silnějším zvuku zvonkohry, se kterou si ve filmu hraje Lenka, hudba postupně zeslabuje, až přestane. Ticho se táhne přes tři minuty. Následují sotva znatelné tóny smyčce a pár cinknutí xylofonu. Takto se ticho s hudbou střídá několik dalších minut. Po několika následujících scén se kompozice vyskytují jen jako spoj mezi stříhy.

¹ *Harry Potter a Relikvie smrti – část 2* [DVD]. Režie David Yates, Warner Bros., Velká Británie, 2011.

Změna nastává při dramatické jízdě vozíkem u Gringottových. Hudba je o něco hlasitější a využívá i žestě, bubny a vysoké tóny smyčců. Nepodtrhuje však nebezpečí, které hrdinům hrozí při objevení draka ani při útoku skřetů. Spíš zeslabuje a vytrácí se. Až běhy fléten a tóny trubky při útěku v divákovi podpoří pocit, že se na plátně něco děje. V podkresu se ozve začátek *Hedwig's Theme* v žestích a téměř okamžitě jej přehluší smyčce. Do jejich táhlosti vykřikují staccatem dřeva. Hudba se ztišuje a mlčí v následující dlouhé pauze. Ty jsou po celý film stále větší a patrnější. Propojení dalších scén je stejné jako na začátku filmu. Děj graduje a hudba jde z nepochopitelných důvodů opačným směrem.

S návratem Harryho do Bradavic konečně zazní známé téma *Harry's Wondrous World*. Skladba hraje v originálním Williamsově obsazení a zazní celá. Po chvíli ticha je vystřídána *Hedwig's Theme* v sólu lesního rohu. Téma provází pochod studentů do Velké síně. Následující melodie jsou však opět nevýrazné a tiché. Také obsazení je stále stejné a tudíž i nudné. Nadějný okamžik, kdy při útěku Snapeově útěku přejde gradace ve smyčcích do skladby *Harry's Wondrous World* v žestích vystřídá ticho. Nenavazuje žádná nová nebo alespoň nějaká melodie. Jedinou zvláštností a oživením jsou zvony v 41. minutě, při přípravách školy na vpád Voldemorta. Větší dynamika a svižnější rytmus se objevuje až v 50. minutě, kdy Smrtijedi začnou útočit. Melodie končí dlouhým zeslabujícím tónem pikoly. Dojemnou část v čase 54:30, kdy se Neville škrábe ze zborceného mostu, provází pár osamocených, ale velmi trefných tónů lesního rohu. Divák má unikátní příležitost vžít se do děje a radovat se, že Neville přežil. To mu není umožněno. Hudba je přetrnuta orchestrem s vokály, ač scéna ještě neskončila. Skladatel se už zaměřil na následnou bojovou scénu.

Snad jediná vhodně zvolená a zkomponovaná skladba je v čase 01:05:32, kdy pod táhlými tóny houslí a viol zaznívají rytmické údery tympanů. Ty vyjadřují boj, kdežto smyčce touhu zvítězit a smutek ze zabitých. Postupně se přidávají lesní rohy a poté ostatní nástroje orchestru. Jak se trojice hrdinů vzdaluje od hradu a bitvy, hudba ustupuje, až úplně přestává. Fiaskem je část filmu, ve které umírá Severus Snape. Když na něj Voldemort zaútočí, hudba z nepochopitelných důvodů končí. Nehraje ani při smrtelném útoku hada. Teskná, až sentimentální melodie, která by podbarvila dojemnou scénu jeho umírání, se neobjevuje. Místo toho autor opět zvolil vzdálené, tiché tóny smyčců, které nejde skoro ani rozeznat. Obdobné je to při oplakávání smrti Freda Weasleyho. Když se o chvíli později Harry dívá na mrtvá těla Lupina a Tonksové, hudba mírně zesiluje a objevují se tóny lesního rohu.

První a prakticky poslední líbezná téma zazní v čase 01:16:12, kdy se poprvé setkají Snape a Lily jako děti. Ve skladbě *Lily's Theme* dominuje sólová flétna. Smyčce se přidávají v hybnějším a poněkud zvláštním doprovodu, který jako by ani doprovodem nebyl. Spíše zní, jako by se skladatel spletl a složil dvě melodie naráz. Následujících několik scén je velmi smutných. Lily se loučí se svým synem, Snape se dozvídá o její smrti, poté ji nalezne mrtvou, Harry se dozvídá o tom, že jedním z viteálů je i on a musí zemřít, a Snape se přiznává k lásce k Lily. Přesto smyčce hrají tytéž táhlé, pomalé tóny jako ve většině filmu. Nekončí ani ve chvíli, kdy Harry mluví s Poberty a s Lily. Skladba je pro Desplata, zdá se, univerzální.

V čase 01:30:56, kdy Harry stojí před Voldemortem, napětí stupňuje podivný zvuk, připomínající drčení skla. Následuje nejdelší hudební pauza ze všech osmi dílů *Harryho Pottera*. Trvá po celou dobu, co Harry mluví s Brumbálem, tedy skoro šest minut. Nabízí se otázka, zda tady nechtěl využít hudbu skladatel nebo režisér.

Když Harry v čase 01:45:36 bojuje s Voldemortem, zazní rytmická melodie hodně podobná těm, které složil Hans Zimmer do *Piráťů z Karibiku*. Následující prostřihy mezi ději, kdy Harry s Voldemortem proti sobě poprvé vyšlou odzbrojující a vražedné kouzlo, a když Ron s Hermionou prchají před hadem, jsou melodie s rytmickými tympány a dvojitými staccaty trubek. Kromě toho druhého nepřináší Zimmer nic, co by už během filmu nezaznělo. Po smrti hada a druhém vyslání kouzel se přidávají sborové vokály a flétny. Když Harry chytne Voldemortovu hůlku ozývá se jen vysoký tón flétny a vokál, který zbytku skladby dominuje. Ten ustává až po rozprášení černokněžníka. Konec filmu a celé ságy je věnován Williamsově skladbě *Leaving Hogwarts*. Zaznívá celou poslední scénou a dotahuje příběh k perfektnímu konci. Titulky provází, stejně jako začátek prvního dílu i konec prvních třech, *Hedwig's Theme*.

Na rozdíl od předchozího dílu, který byl hudebně dobře podbarven, nejsou nynější melodie ani sentimentální ani bojové ani dramatické. Divák má pocit, že pro celý film byly napsány dvě kompozice, které se stále opakují. Když už to vypadá, že začíná něco nového a lepšího, rychle je tomu konec. V dramatických scénách je hudba často přehlušena okolními zvuky.

Jak již bylo zmíněno v kapitole o Patricku Doyleovi, pro žáky byl vydán sešit s melodiemi z *Harryho Pottera*. Ten obsahuje i čtyři kompozice Alexandera Desplata. Jedná se o skladbu *Obliviate* z prvního dílu, kdy se Hermiona loučí s rodiči, *Farewell to Dobby* z konce prvního a začátku druhého dílu, *Lily's Theme*, které zní úplně na začátku a *Statues*, která hraje, když McGonagallová křičí na sochy, aby bránily hrad.

9 Michael Giacchino

Narodil se 10. října 1967 v New Jersey. Navštěvoval střední školu Holy Cross High School v Delran.¹ Oba jeho rodiče jsou původem Italové. Od svých 10 let vytvářel vlastní filmy. Vystudoval Juilliard a newyorskou School of Visual Arts. Během studia pracoval pro Disney a Universal studia. Činný byl především v oblasti videoher. Mezi jeho práci v tomto oboru patří hudba ke hře *Ztracený svět: Jurský park (The Lost World: Jurassic Park)*. Tato videohra měla jako první hudbu nahranou živým orchestrem. Po sepsání hudby k válečné sérii *Medaile cti (Medal of Honor)* jej oslovil režisér Jeffrey Jacob Abrams. Spolupracovali na seriálech *Alias* a *Ztraceni (Lost)*, a filmu *Mission: Impossible 3*.² Hudbu se Giacchino snaží psát tak, aby postavy ve filmu měly svůj vlastní motiv, podle kterého by jej diváci mohli snadněji identifikovat.³

Kromě dalších videoher, např. dva díly válečné hry *Call of Duty, Secret Weapons Over Normandy* nebo *Mercenaries: Playground of Destruction*,⁴ je autorem hudby k animovaným filmům *Úžasňákovi (The Incredibles)*, *Vzhůru do oblak (Up)*, *La Luna*, *Auta 2 (Cars 2)*, *Toy Story: Strašidelný příběh hraček (Toy Story of Terror!)*, *Toy Story: Prehistorický (Toy Story That Time Forgot)* nebo *V hlavě (Inside Out)*. Z hraných filmů sepsal hudbu k filmům *Hranice nemožného (Fringe)*, *Star Trek, 50/50*, *Mission: Impossible – Ghost Protocol*, *John Carter: Mezi dvěma světy (John Carter)*, *Star Trek: Do temnoty (Star Trek Into Darkness)*, *Úsvit planety opic (Dawn of the Planet of the Apes)*, *Jurský svět (Jurassic World)*, *Star Trek: Do neznáma (Star Trek Beyond)*, aj.⁵

Za svou práci získal dva Oscary, Zlatý Glóbus, Filmovou cenou Britské akademie (BAFTA), Emmy, Saturn Award za díla za žánru fantasy, horor nebo science fiction,⁶ Annie, atd.⁷

¹ Michael Giacchino: Biography. *FilmiBeat* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.filmibeat.com/celebs/michael-giacchino/biography.html>.

² Michael Giacchino: Biografie. *ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/63017-michael-giacchino/>.

³ Michael Giacchino: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/name/nm0315974/bio>.

⁴ Michael Giacchino: Biography. *FilmiBeat* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.filmibeat.com/celebs/michael-giacchino/biography.html>.

⁵ Michael Giacchino: Biografie. *ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/63017-michael-giacchino/>.

⁶ THE SATURN AWARDS. *Saturn Awards* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.saturnawards.org/Saturn-Awards-History.php>.

⁷ Michael Giacchino: Awards. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/name/nm0315974/awards>.

9. 1 Rogue One¹

Film *Rogue One* nezačíná skladbou *Main Theme*. Dalším rozdílem jsou mezery mezi jednotlivými skladbami. Hudba sice zazní již na začátku filmu, má však větší pauzy a je příliš tichá. Častokrát je v přechodu mezi scénami s dialogem a bez něj zvláště useknutá. Mezi jednotlivými záběry funguje jen jako spojka. Při smutné a zároveň dramatické scéně, kdy umírá maminka hlavní hrdinky (05:53) není hudba ani teskná ani dramatická. Taková „nic neříkající“. Po přidání bubnů se nepatrně rozjíždí a více dramatizuje, ale stále je v pomalejším tempu. Po nepřilíš povedené a hlavně jen částečné gradaci hudba znovu zvolňuje své tempo. Ve stejném nezařaditelném duchu pokračuje až do času 07:44, kdy se na scéně objevuje název filmu a konečně se ozývá širší nástrojové obsazení, s větším využitím žestí. Naneštěstí hudba vzápětí utichá. Až při záběru na meteory ve vesmíru z nepochopitelných důvodů graduje a dostává o něco větší prostor. Celkově je absence skladeb spíše rušivá. V divákovi se neprobouzí výraznější emoce.

Děj filmu se dostává na jakési tržiště a hudba utichá úplně. Zde se vynořuje otázka, zda se na takovém postupu domluvili režisér a skladatel nebo zda to byl nápad jednoho z nich. Jelikož se na scéně takřka nic neděje, hudba by krásně vynikla. Její absence naopak upozorňuje na naprostou nepřítomnost akce na plátně. Až v čase 19:34 se objevuje hudební prvek hodně podobný Williamsově *Across the Stars*, bohužel po necelé půl minutě opět končí. Nejen, že je skoro utnutý, ale není ani rozveden do žádné charakteristické, zapamatovatelné skladby. Důvodem by snad mohlo být příliš časté střídání scén na plátně.

Jako naprosté fiasko se jeví některé přechody mezi scénami. Například v minutě 26:58, kdy se hudba dramaticky rozvíjí a graduje, takřka zmlkne ve chvíli, kdy se změní obraz na plátně. Autor nejen, že nepropojil jednotlivé obrazy, ale naopak zdůraznil jejich přechod. Problém má Giacchino evidentně i s gradací. V bojové scéně v čase 32:21 se o něco snaží, přesto dynamika působí poněkud mdle. Těžko říct, zda by zde skladba potřebovala větší drive nebo jiné nástrojové obsazení. Posluchači na tom prostě „něco“ neseďí. Úplným opakem je melodické pozadí od druhé poloviny 48. minuty. Hudba graduje, přesto v precizně vybraných chvílích ustupuje, aby mohla následně znovu vygradovat a umlknout ve chvíli, kdy se hlavní hrdinové dostanou z nebezpečné

¹ *Rogue One: A Star Wars Story* [DVD]. Režie Gareth Edwards, Walt Disney Studios Motion Pictures, USA, 2016.

situace (50:54). Od této chvíle jako by se autor probudil. Druhá polovina filmu se hudebně jeví výrazněji. Giacchino uvedl skladby s větší dynamikou a více využil žestí. Také emotivní scénu, ve které umírá otec hlavní hrdinky Jyn, v čase 01:08:52, zvládl lépe. Hudba je pomalejší, přesto výrazná a dobarvuje smutnou scénu.

Pro hlavní postavy ve *Hvězdných válkách* složil Williams jejich vlastní témata, která se ozvala v momentě, kdy se objevily na scéně. Tuto tradici Giacchino dodržel, když se v čase 01:14:21 ukázal Darth Vader. V tu chvíli zaznělo i jeho téma, *Imperial March*. Skladba byla poněkud zpomalená, což výrazně kolidovalo s rychlým krokem temného Jediho. O dvě minuty později, když Darth Vader odchází, zazní téma znovu. Tentokrát o něco rychleji a do obrazu sedí více. Přesto ztratilo na efektu.

Po takřka celý film působí hudební pozadí poněkud nesourodě. Často se zdá, jako by daná melodie do obrazu ani nepatřila. V čase 01:26:19, kdy má Jyn povzbudivý proslov k ostatním povstalcům, je hudba mdlá a slabá, místo aby dramaticky podtrhovala její plamennou řeč. Ve většině emotivních scén je hudba zvláště tichá. Vyniknou slova, která si postavy říkají, ale jelikož nejsou podbarvena hudbou, v posluchači nevyvolají patřičný efekt (např. scéna 01:52:49). Také chybí předchozí využití zvuků bojů a letadel. Celý díl je značně nevýrazný. Hudba ve chvílích bez mluveného slova je skoro stejně tichá jako hovor na plátně. Skladby, užití v *Rogue One*, jsou naprosto nové. Bohužel i neurčité a nezapamatovatelné. Hudba nedokáže podtrhnout děj na plátně, je bez výrazu. Posluchač po zhlédnutí filmu těžko určí, zda byla ve filmu vůbec nějaká hudba, natož aby si dokázal vybavit jediné téma. Využití zvuky jsou proti dialogům příliš hlasité, nezapadají do hudby a nepůsobí celistvě.

Na složení a nahrání skladeb měl Giacchino přibližně měsíc.¹ Snad z toho důvodu se hudba jeví jako kostrbatá a nedotažená. V dnešní době se film bez hudby neobejde.² Tvoří podstatnou část výsledného dojmu. V případě, kdy je příběh „nemastný, neslaný“ dokáže alespoň částečně vytvořit iluzi dobrého snímku. V *Rogue One* se nepovedlo ani jedno. Při poslechu samotného soundtracku jsou skladby příjemnější. Williamsově genialitě se nepřibližují, na druhou stranu ale působí velkolepěji než na plátně. Jedinou zapamatovatelnou skladbou z celého filmu se stala *Your Father Would Be Proud*, která zazní na konci. Titulky už naštěstí doprovází obvyklé *Main Theme*.

¹ Recenze: *Rogue One: Star Wars Story* [*Rogue One*] - 70%. *FFFILM: František Fuka versus kinematografie. Recenze a různé jiné záležitosti, občas i nefilmové*. [online]. 2016 [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://www.fffilm.name/2016/12/recenze-rogue-one-star-wars-story-rogue.html>.

² LEXMANN, Juraj. *Teória filmovej hudby*. Druhé revidované a doplnené vydanie. Bratislava: Ústav hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied, 2006, s.13.

Anketa

V rámci zjištění seznámení s hudbou ve fantasy filmech, jsem rozeslala deseti vybraným lidem krátkou anketu. Obsahovala 13 otázek, z toho tři byly ke zjištění přibližného věku, pracovního či studijního oboru, a pohlaví. Pět z dotázaných byly ženy, a stejný počet byl z umělecké branže. Dva odpovídající měli nad 40 let, tři z nich mezi 25 – 30 lety. Nejvyšší počet byl v kategorii 20 – 25 let. Celá anketa je uvedena v závěru mé práce, v sekci Přílohy. Sestavena a vyhodnocena byla pomocí webových stránek www.anketovnik.cz.

Důvod sepsání této ankety bylo zjištění, nakolik se lidé orientují v hudebních podkladech daných megafilmy. Výsledek byl poněkud překvapivý. Na jedinou otázku odpověděli všichni respondenti stejně. Správně se shodli na režisérovi *Star Wars*, Georgi Lucasovi. Hudbu k této sáze složil John Williams. Z uvedených výsledků přesto vyplývá, že touto skutečností si lidé nejsou jistí. Na otázku číslo deset odpovědělo správně jen 50%. Druhou nejčastější odpovědí byl skladatel Alexandre Desplat. Jeden z odpovídajících uvedl Jamese Hornera, skladatele k filmu *Avatar*.

Stejně překvapivé bylo zjištění neznalosti Howarda Leslieho Shorea. Jen 70% dotázaných zaškrtnulo správnou odpověď, pod který film se hudebně podepsal. Dalšími odpověďmi byli *Avatar*, *Piráti z Karibiku* a *Letopisy Narnie*. Každý dostal po jednom hlasu. Obdobně dopadla otázka číslo šest. Podle sedmi respondentů složil Hans Zimmer hudbu k filmu *Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže*. Zbylí tři zvolili odpovědi *Pán prstenů: Společenstvo prstenu*, *Harry Potter a Kámen mudrců* a *Star Wars – Nová naděje*. Zde si buďto neuvědomili, co za odpovědi uvedli v předchozích otázkách nebo i předešlé odpovědi byly chybné.

Na pomezí správných a chybných odpovědí se ocitly otázky devět a osm. První uvedená hledala autora hudby k filmu *Avatar*. Šest z dotázaných zvolilo Jamese Hornera. Ostatní čtyři si každý vybral jednu ze zbývajících možností, tedy Johna Williamse, Howarda Shora, Alexandra Desplata a Harryho Gregsona-Williamse. Ještě menší znalost hudebního autora se ukázala u filmu *Harry Potter a Ohnivý pohár*. Zde se jen polovina zúčastněných trefila do správné odpovědi Patrick Doyle. Čtyři pokládali za skladatele tohoto dílu Johna Williamse. V tomto případě je chyba vcelku pochopitelná. Williams složil hudbu k prvním třem dílům. Poslední odpovědí byl Howard Shore.

Nejvíce nejistá byla otázka sedm. Jen 30% dotázaných uvedlo, že Harry Gregson-Williams zkomponoval hudbu k filmu *Letopisy Narnie – Lev, čarodějnice a skříň*. Po 20% dostaly odpovědi *Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže*, *Harry Potter a Kámen mudrců* a *Avatar*. Jeden z respondentů dokonce zvolil odpověď *Star Wars – Nová naděje*.

Výsledky byly překvapivé. Podle poslední otázky šest z dotázaných vidělo všechny zmíněné filmy i jejich pokračování. Ostatní shlédli alespoň *Pána Prstenů* a kromě jednoho i *Harryho Pottera*. Nejčastěji vynechali *Letopisy Narnie* nebo viděli jen první díl. V rámci propagace jsou symfonickými orchestry pořádány i koncerty s filmovou hudbou. Často je k tomuto účelu využito filmové plátno, na kterém se promítají scény z daného příběhu. Přesto byla na otázku 12, zda dotázaní navštívili takový koncert, jen jedna kladná odpověď.

Zakoupený nebo stažený soundtrack k uvedeným filmům nemá polovina respondentů. Dva z nich se shodli, že mají doma hudbu k *Harrymu Potterovi*. Jedenkrát byli uvedeni *Pán prstenů* a *Piráti z Karibiku*, *Harry Potter*, *Pán prstenů* a *Avatar*, a *Harry Potter*, *Pán Prstenů*, *Avatar*, *Piráti z Karibiku* a *Star Wars*.

Výsledky byly poněkud zklamáním. Uvedené filmy jsou jedny z nejúspěšnějších ve 20. a 21. století. Minimálně jejich názvy a obsah zná každý. Nicméně o autorech jejich mnohdy nesmrtelné hudby, diváci nemají ponětí. Jména skladatelů jsou zmíněny v knihách, v časopisech, vylepovány na koncertních plakátech a existují o nich i školní práce. Přesto jsou pro mnohé lidi naprosto neznámou oblastí.

Závěr

Základním cílem mé práce bylo seznámení čtenáře s hudebními podtexty významných fantasy filmů a s jejich autory. Po vyhodnocení krátké ankety jsem došla k názoru, že je tento cíl nejen potřebný, ale přímo nutný. Z osobních poznámek, které mi ústně dotazovaní řekli, vyšlo najevo, že pro ně byla anketa těžká. Často si nebyli jisti ani nejznámějšími autory. Lidé se tedy v hudebních podkladech uvedených velkofilmů takřka neorientují. Znájí příběhy, herce, možná i režiséra nebo knižní předlohu. Skladatele k jednotlivým příběhům nezařadí. O jejich životě neví skoro nic. Přesto filmy všichni dotázaní viděli a někteří dokonce několikrát. Nad hudbou se však nezamýšleli.

Prací, zabývajícími se Johnem Williamsem nebo *Hvězdnými válkami* je poměrně dost. Především z řad studentů. Ostatní autoři jsou vnímáni spíše okrajově. Změnu by mohlo přinést více koncertů jejich hudby. Dále větší využití sešitů a transkripcí skladeb v rámci škol. Na ZUŠ bývají děti rády, když si mohou zahrát známé filmové melodie. Ve většině případů jsou sešity dodávány s doprovodem na CD. Učiteli tak odpadne práce s doprovodem.

Z důvodu omezeného prostoru jsou analýzy i životopisy skladatelů poněkud zkrácené. Rozsáhlejší obsah bych volila v rámci jiného typu práce. Například u diplomové.

Resumé

Bakalářská práce pojednává o hudbě ve filmech s žánrem fantasy a o jejích skladatelích. Obsahuje jak praktickou, tak teoretickou část. Stěžejní část je praktická, která představuje jednotlivé analýzy. Životopisy skladatelů prezentují teoretickou část. V ní jsou uvedeny i jiné známé filmy, ke kterým autoři zkomponovali hudební podtext. Cílem práce bylo seznámit čtenáře s melodiemi podtrhující děj na plátně, a autory, kteří stojí za jejich vznikem.

Zdroje

Literatura

ARRANGED BY BILL GALLIFORD a ETHAN NEUBURG AND TOD EDMONDSON. *Selections from the Harry Potter complete film series: instrumental solos*. Van Nuys, CA: Alfred, 2012.

BERNARD, Jan, FRÝDLOVÁ, Pavla. *Malý labyrint filmu*. Praha: Albatros, 1988, s.510.

BLÁHA, Ivo. *Zvuková dramaturgie audiovizuálního díla*. 2. dopl. vyd. Praha: Akademie múzických umění, 2004, s.150.

BOR, Vladimír. *O filmové hudebnosti*. Praha: Československé filmové nakladatelství, 1946, s.102.

BORDWELL, David, THOMPSON, Kristin. *Umění filmu: úvod do studia formy a stylu*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2011, s.680.

COOKE, Mervyn. *Dějiny filmové hudby*. Praha: Casablanca, 2008, s.568.

GAREL, Alain a François PORCILE. *Hudba a film*. Praha: Filmová a televizní fakulta Akademie múzických umění, 1999. s.328.

LEXMANN, Juraj. *Teória filmovej hudby*. 2. revidované a doplnené vydanie. Bratislava: Ústav hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied, 2006, s.182.

MATZNER, Antonín, PILKA. Jiří. *Česká filmová hudba*. Praha: Dauphin, 2002, s.500.

PILKA, Jiří. *Tajemství filmové hudby*. Praha: Orbis, 1960, s.73.

VIKLIČKÝ, Emil. *Dialog mezi hudebním skladatelem a režisérem pro komponování hudby pro film*. 8. přednáška z cyklu Vědeckopopulárních přednášek významných absolventů Univerzity Palackého: Olomouc, 29. dubna 2010. Olomouc: UPOL, 2010, s.60.

Internetové zdroje

10 VĚCÍ, CO JSTE NEVĚDĚLI O FILMU AVATAR. *JPM: Jen pro muže. cz* [online]. [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://www.jenpromuze.cz/manual/culture-club/13088-10-veci-co-jste-nevedeli-o-filmu-avатар>.

Billy Boyd. *DABINGFORUM.cz* [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <http://dabingforum.cz/viewtopic.php?f=52&t=10230>.

Breath Of Life lyrics - featuring Sheila Chandra. *ST LYRICS* [online]. [cit. 2017-06-09].
Dostupné z: <https://www.stlyrics.com/lyrics/thelordoftheringsthetwotowers/breathoflife.htm>.

Evenstar lyrics - Isabel Bayrakdarian. *ST LYRICS* [online]. [cit. 2017-06-09].
Dostupné z: <https://www.stlyrics.com/lyrics/thelordoftheringsthetwotowers/evenstar.htm>.

Filmography. *Alexandre Desplat* [online]. 2016 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.alexandredesplat.net/us/filmo-e.php>.

Hans Zimmer: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/name/nm0001877/bio>.

Harry Gregson-Williams: Biografie. In: *ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/62400-harry-gregson-williams/>

Hobit: Neočekávaná cesta. *KFILMU.NET* [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <https://www.kfilmu.net/film/hobit-aneb-cesta-tam-a-zase-zpatky/soundtrack/>.

Howard Shore: Biography. In: *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: http://www.imdb.com/name/nm0006290/bio?ref=nm_ov_bio_sm.

Howard Shore: Biography. In: *Howard Shore* [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.howardshore.com/biography/>.

Howard Shore. In: *ČSFD: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/62277-howard-shore/>.

James Horner obituary. *The guardian* [online]. 2015 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/film/2015/jun/23/james-horner>

James Horner: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: http://www.imdb.com/name/nm0000035/bio?ref=nm_ov_bio_sm

James Horner. *ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/61016-james-horner/>

James Horner: Životopis. *Osobnosti.cz* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://zivotopis.osobnosti.cz/james-horner.php>

James Horner: Životopis. *Osobnosti.cz* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://zivotopis.osobnosti.cz/james-horner.php>

John Williams: and the Boston Pops. *The John Williams Collection* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: http://www.jw-collection.de/boston_pops.htm.

John Williams: Biography. *Bio*. [online]. 2015 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/john-williams-9532526#synopsis>.

John Williams: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: http://www.imdb.com/name/nm0002354/bio?ref =nm_ov_bio_sm.

John Williams. *GSA* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.gsamusic.com/clients/john-williams/>

John Williams. *CSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/62275-john-williams/>

John Williams. *Boston Symphony Orchestra* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.bso.org/g-m/john-williams-boston-pops-laureate-conductor.aspx>

Leona Lewis: Životopis. *Osobnosti.cz: tiscali.cz* [online]. 2017 [cit. 2017-05-23]. Dostupné z: <http://zivotopis.osobnosti.cz/leona-lewis.php>.

Michael Giacchino: Biography. *FilmiBeat* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.filmibeat.com/celebs/michael-giacchino/biography.html>

Michael Giacchino: Biografie. *ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/63017-michael-giacchino/>

Michael Giacchino: Biography. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/name/nm0315974/bio>

Michael Giacchino: Awards. *IMDb* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.imdb.com/name/nm0315974/awards>

Music in the movies: John Williams and Steven Spielberg's collaborations. *DEN OF GEEK!* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.denofgeek.com/movies/16647/music-in-the-movies-john-williams-and-steven-spielberg's-collaborations>

Nejúspěšnější filmy. *Kinomaniak* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://kinomaniak.cz/nejuspesnejsi-filmy/celkem/historie/>.

Oscarový autor hudby k Titaniku James Horner se zabil v letadle. *IDNES.cz* [online]. 2015 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: http://kultura.zpravy.idnes.cz/zemrel-horner-skladatel-filmu-titanic-dxv-/hudba.aspx?c=A150623_091230_hudba_spm

OST - LORD OF THE RINGS / TWO TOWERS / PÁN PRSTENŮ / DVĚ VĚŽE. *Music records.cz* [online]. [cit. 2017-06-09]. Dostupné z: <http://www.musicrecords.cz/catalogue/hudba/ost/lord-of-the-rings-two-towers-pan-prstenu-dve-veze/>.

Other works: Stage music. *Alexandre Desplat* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.alexandredesplat.net/us/scene-e.php>.

Other works: Television. *Alexandre Desplat* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.alexandredesplat.net/us/tv-e.php>.

Pán prstenů: Návrat krále: INFORMACE O SOUNDTRACKU. *Kfilmu.net* [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <https://www.kfilmu.net/film/navratkrale/soundtrack/>.

Patrick Doyle. *ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/62994-patrick-doyle/>

Patrick Doyle. *Filmtrack: Modern soundtrack reviews* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.filmtracks.com/composers/doyle.shtml>

Patrick Doyle. *Famous composers* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.famouscomposers.net/patrick-doyle>

Patrick Doyle Biography. *DoDooDad* [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://dodoodad.com/patrick-doyle-biography/>

Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého moře. *ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-05-31]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/194904-pirati-z-karibiku-truhla-mrtveho-muze/prehled/>.

Piráti z Karibiku: Na konci světa. *ČSFD.cz: Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2017-05-31]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/221904-pirati-z-karibiku-na-konci-sveta/prehled/>.

Presentation. *Alexandre Desplat* [online]. 2017 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.alexandredesplat.net/us/bio-e.php>.

Recenze: Rogue One: Star Wars Story [Rogue One] - 70%. *FFFILM: František Fuka versus kinematografie. Recenze a různé jiné záležitosti, občas i nefilmové.* [online]. 2016 [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://www.fffilm.name/2016/12/recenze-rogue-one-star-wars-story-rogue.html>.

Remote Control Productions. *Wikipedia* [online]. 2017 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Remote_Control_Productions.

Richard Armitage. *DABINGFORUM.CZ* [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <http://dabingforum.cz/viewtopic.php?f=51&t=17276>.

The Hobbit: The Battle of the Five Armies - Motion Picture Soundtrack [2 CD][Special Edition]. *Amazon* [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <https://www.amazon.com/Hobbit-Battle-Picture-Soundtrack-Special/dp/B00OIG3CAC>.

THE SATURN AWARDS. *Saturn Awards* [online]. [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.saturnawards.org/Saturn-Awards-History.php>

The Steward Of Gondor - text. *Karaoketexty.cz* [online]. [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: <http://www.karaoketexty.cz/texty-pisni/billy-boyd/the-steward-of-gondor-793425>.

Filmy

Avatar [DVD]. Režie James Cameron, 20th Century Fox, USA, 2009.

Harry Potter a Kámen mudrců [DVD]. Režie Chris Columbus, Warner Bros. Pictures, Velká Británie 2001.

Harry Potter a Ohnivý pohár [DVD]. Režie Mike Newell, Warner Bros. Pictures, Velká Británie, 2005.

Harry Potter a Relikvie smrti – část 1 [DVD]. Režie David Yates, Warner Bros., Velká Británie, 2010.

Harry Potter a Relikvie smrti – část 2 [DVD]. Režie David Yates, Warner Bros., Velká Británie, 2011.

Harry Potter a Tajemná komnata [DVD]. Režie Chris Columbus, Warner Bros. Pictures, Velká Británie, 2002.

Harry Potter a Vězeň z Azkabanu [DVD]. Režie Alfonso Cuarón, Warner Bros. Pictures, Velká Británie, 2004.

Hobit: Bitva pěti armád [DVD]. Režie Peter Jackson, Warner Bros., USA, 2014.

Hobit: Neočekávaná cest [DVD]. Režie Peter Jackson, Warner Bros. Pictures, USA, 2012.

Hobit: Šmakova dračí poušť [DVD]. Režie Peter Jackson, Fórum Hungary, USA, 2013.

Letopisy Narnie – Lev, čarodějnice a skříň [DVD]. Režie Andrew Adamson, Fórum Hungary, USA, 2005.

Letopisy Narnie – Princ Kaspian [DVD]. Režie Andrew Adamson, Walt Disney Pictures, USA, 2008.

Pán prstenů: Dvě věže [DVD]. Režie Peter Jackson, New Line Cinema, USA, 2002.

Pán prstenů: Návrat krále [DVD]. Režie Peter Jackson, New Line Cinema, USA, 2003.

Pán prstenů: Společenstvo prstenu [DVD]. Režie Peter Jackson, New Line Cinema, USA, 2001.

Piráti z Karibiku: Na konci světa [DVD]. Režie Gore Verbinski, Buena Vista Pictures, USA, 2007.

Piráti z Karibiku: Na vlnách podivna [DVD]. Režie Rob Marshall, Walt Disney Pictures, USA, 2011.

Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže [DVD]. Režie Gore Verbinski, Walt Disney Pictures, USA, 2006.

Rogue One: A Star Wars Story [DVD]. Režie Gareth Edwards, Walt Disney Studios Motion Pictures, USA, 2016.

Star Wars: Epizoda I – Skrytá hrozba [DVD]. Režie George Lucas, 20th Century Fox, USA, 1999.

Star Wars: Epizoda II – Klony útočí [DVD]. Režie George Lucas, 20th Century Fox, USA, 2002.

Star Wars: Epizoda III – Pomsta Sithů [DVD]. Režie George Lucas, 20th Century Fox, USA, 2005.

Star Wars: Epizoda IV – Nová naděje [DVD]. Režie George Lucas, 20th Century Fox, USA, 1977.

Star Wars: Epizoda V – Impérium vrací úder [DVD]. Režie Irvin Kershner, 20th Century Fox, USA, 1980.

Star Wars: Epizoda VI – Návrat Jediho [DVD]. Režie Richard Marquand, 20th Century Fox, USA, 1983.

Star Wars: Síla se probouzí [DVD]. Režie J. J. Abrams, Walt Disney Studios Motion Pictures, USA, 2015.

Přílohy

Anketa: *Hudba ve fantasy filmech*

1. Tvůj věk?
 - a) do 20 let
 - b) 20 – 25 let
 - c) 25 – 30 let
 - d) 30 – 35 let
 - e) 35 – 40 let
 - f) 40 a více
2. Tvé pohlaví?
 - a) Muž
 - b) Žena
3. Ve kterém oboru studuješ /pracuješ?
 - a) Umělecký obor
 - b) Neumělecký obor
4. Kterou z uvedených ság natočil režisér George Lucas?
 - a) Harry Potter
 - b) Pán prstenů
 - c) Star Wars
 - d) Hobit
5. Pod který z následujících filmů se hudebně podepsal Howard Leslie Shore?
 - a) Harry Potter a Kámen mudrců
 - b) Pán prstenů: Společenstvo prstenu
 - c) Avatar
 - d) Star Wars - Nová naděje
 - e) Letopisy Narnie: Lev, čarodějnice a skříň
 - f) Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže
6. Pod který z následujících filmů se hudebně podepsal Hans Zimmer?
 - a) Harry Potter a Kámen mudrců
 - b) Pán prstenů: Společenstvo prstenu
 - c) Avatar
 - d) Star Wars – Nová naděje

- e) Letopisy Narnie: Lev, čarodějnice a skříň
 - f) Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže
7. Pod který z následujících filmů se hudebně podepsal Harry Gregson-Williams?
- a) Harry Potter a Kámen mudrců
 - b) Pán prstenů: Společenstvo prstenu
 - c) Avatar
 - d) Star Wars – Nová naděje
 - e) Letopisy Narnie: Lev, čarodějnice a skříň
 - f) Piráti z Karibiku: Truhla mrtvého muže
8. Který z následujících skladatelů zkomponoval hudbu k filmu Harry Potter a Ohnivý pohár?
- a) John Williams
 - b) Howard Leslie Shore
 - c) Alexandre Desplat
 - d) Patrick Doyle
 - e) James Horner
9. Který z následujících skladatelů zkomponoval hudbu k filmu Avatar?
- a) John Williams
 - b) James Horner
 - c) Alexandre Desplat
 - d) Harry Gregson-Williams
 - e) Howard Leslie Shore
10. Který z následujících skladatelů zkomponoval hudbu k filmu Star Wars: Návrat Jediho?
- a) John Williams
 - b) James Horner
 - c) Harry Gregson-Williams
 - d) Alexandre Desplat
 - e) Hans Zimmer
11. Máš koupený (popř. stažený) soundtrack alespoň z jednoho ze zmíněných filmů?
12. Byl/a jsi někdy na koncertě hudby některého z výše zmíněných filmů?
- a) Ano
 - b) Ne
13. Které z výše zmíněných filmů jsi viděl/a? (Napiš i jednotlivé díly.)

Anotace

Jméno a příjmení:	Veronika Lyková
Katedra:	Katedra hudební výchovy
Vedoucí práce:	MgA. Petr Martínek
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Hudba ve fantasy filmech
Název v angličtině:	Music in fantasy films
Anotace práce:	Tématem této práce je hudba ve fantasy filmech. Hlavní částí práce je analýza. Obsahuje také životopisy skladatelů a historii filmové hudby.
Klíčová slova:	Fantasy, film, Williams, Shore, Zimmer, Harry Potter, Pán prstenů, Letopisy Narnie, Star Wars
Anotace v angličtině:	The topic of this thesis is music in fantasy films. The main part of this work is the analysis. It also includes CVs of composers and history of film music.
Klíčová slova v angličtině:	Fantasy, movie, Williams, Shore, Zimmer, Harry Potter, Lord of the Rings, The Chronicles of Narnia, Star Wars
Přílohy vázané v práci:	
Rozsah práce:	69 stran
Jazyk práce:	Český jazyk